

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jana Tancíková

Možnosti volnočasových aktivit v obci Otice

(se zaměřením na spolky a neformální zájmová uskupení občanů)

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.

V Olomouci dne 5. 4. 2018

.....

Poděkování

Děkuji Mgr. Pavle Vyhnálkové, Ph.D. za cenné rady a podněty poskytované při zpracovávání mé bakalářské práce. Děkuji vedení naší obce, vedoucí pěveckého sboru, starostovi hasičů a předsedům spolků.

Obsah

Úvod	6
1 Volný čas.....	8
1.1 Funkce volného času.....	9
1.2 Volný čas a životní styl.....	9
1.3 Význam lokálního prostředí	10
2 Charakteristika obce	12
2.1 Obec Otice	12
2.2 Legislativní vymezení, význam obce	12
3 Nestátní neziskové organizace, spolky	17
3.1 Historie spolkového života obecně	20
3.2 Historie spolkového života v obci Otice.....	20
3.2.1 Historie spolkového života do roku 1989	21
3.2.2 Spolkový život v obci od roku 1989 do roku 2010.....	21
3.2.3 Od roku 2010	22
3.3 Role Komise rady obce pro kulturu, sport a rodinu.....	22
3.4 Obecní spolky a neformální uskupení občanů.....	24
3.4.1 Tělovýchovná jednota Otice z. s.....	24
3.4.2 Sbor dobrovolných hasičů Otice.....	25
3.4.3 Myslivecký spolek Hvozdnice Otice	25
3.4.4 Český kynologický svaz	25
3.4.5 Český svaz chovatelů.....	26
3.4.6 Český zahrádkářský svaz	26
3.4.7 Asociace víceúčelových základních organizací technických sdružených činností České republiky - pobočný spolek	26
3.4.8 Ženský pěvecký sbor	27
3.4.9 Hockey club	27
3.4.10 Nohejbalisté.....	27
3.4.11 Staří páni	28
3.4.12 Klub seniorů	28
3.5 Volnočasová zařízení v obci.....	29
4 Průzkum	31
4.1 Cíle průzkumu a průzkumné otázky	31
4.2 Průzkumné otázky	31

4.3	Průzkumný vzorek - soubor respondentů	32
4.4	Metody průzkumu.....	32
4.5	Výsledky průzkumu.....	34
4.6	Shrnutí výsledků průzkumu.....	44
Závěr		46
Seznam použité literatury		47
Seznam příloh.....		49
	Příloha č. 1 Otázky k rozhovorům s vedoucími spolků.....	50
	Příloha č. 2: Rozhovory s vedoucími spolků	51
	Rozhovor se starostou Sboru dobrovolných hasičů Otice	51
	Rozhovor s předsedou Mysliveckého sdružení Otice.....	54
	Rozhovor s vedoucí a dirigentkou Ženského pěveckého sboru.....	57
	Rozhovor s předsedou spolku Tělovýchovná jednota Otice.....	61
	Rozhovor s předsedou kynologického spolku	62
	Rozhovor s předsedou Českého zahrádkářského svazu Otice	65
	Rozhovor s předsedou Asociace víceúčelových základních organizací technických sdružených činností - pobočný spolek Otice	68

Úvod

Možnosti trávení volného času představují významnou součást života naší společnosti. Poukazují nejen na míru ekonomické zdatnosti daného státu, ale také na životní styl, priority a způsob myšlení každého jedince. Systém hodnot, který lze z výše jmenovaného vyčíst, se pak odráží v rodině jako základní buňce organismu státu, a současně poukazuje na úroveň celé společnosti. V neposlední řadě možnosti volnočasových aktivit a jejich využití občany jsou nenahraditelným prvkem budování a upevňování občanské společnosti, jež je alfou a omegou fungování demokracie. Každý autoritativní režim se k moci na svém samém počátku dostával tím, že obecní spolky a organizace nenápadně rušil. Nemožnost setkávání a komunikace pak stavěla mezi občany bariéry a zdi. Kde se nekomunikuje, tam hrozí velké nebezpečí nepochopení, frustrace a uzavření se do sebe, což s sebou přináší přesvědčení o své pravdě jako jediné správné. V konečném důsledku se tím vším připravuje půda pro nesnášenlivost, extrémní názory a postoje, které jsou dobrým startovacím můstkem pro omezení parlamentní demokracie a následný příchod autoritativního vůdce s gloriolou mesiáše. K jakým tragédiím takové situace vedly, známe z historie.

Osobní setkávání lidí v různých spolcích a organizacích považuji v méně viditelné rovině za velmi důležité i proto, že tříbí mezilidské vztahy, povzbuzuje správnou interakci mezi jedinci a povznáší jejich emoční inteligenci, jež je v současné době vlády sociálních sítí pro budoucnost člověka a lidstva nezastupitelná. Jen člověk vybavený správnou mírou emoční inteligence soucítí s ostatními, umí spolupracovat, nemyslí jen na sebe, netrpí arogancí a deprivací.

Tématem této bakalářské práce jsou „Možnosti volnočasových aktivit v obci Otice“. Důvodem k jejímu vypracování byl především můj zájem o podobu a fungování obecních spolků a organizací. Další pohnutkou byla má snaha pochopit, proč se v nich lidé dobrovolně setkávají a vyvíjejí činnost pro blaho obce. Volba výběru byla nasnadě: jedná se o obec Otice, v níž se svou rodinou dlouhodobě žiji, a kterou, troufám si tvrdit, dobře znám.

Hlavním záměrem mé bakalářské práce je získat data od vedení obce, spolků a neformálních zájmových uskupení občanů, která řeší problematiku stárnutí členské základny. Cílem práce je popsat fungování spolků v obci Otice, charakterizovat jejich přínos pro obec a objasnit, problémy s nimiž se spolky potýkají. Aplikační cíl spočívá v získání podkladů pro zpracování, aktualizaci Strategického plánu obce Otice, který by měl v rámci své analytické a návrhové části přispět k nasměrování práce v oblasti spolkového života. Naše obec vyzývá

studenty vysokých škol k řešení obecní problematiky v závěrečných a diplomových pracích. Chci tedy přispět k řešení této záležitosti a tím i co nejvíce své obci pomoci.

Mým osobním cílem je získání nových poznatků o společenském a spolkovém životě obce v návaznosti na legislativu a odbornou literaturu. Zjistit, jaký je přínos obecních spolků pro jejich členy i ostatní obyvatele obce.

Předložená bakalářská práce se skládá ze čtyř kapitol. První teoretická kapitola se zabývá teoretickým vymezením volného času. Další kapitola se věnuje charakteristice obce, jejímu legislativnímu vymezení a významu, třetí kapitola je věnována organizacím a spolkům působícím v obci Otice včetně role komise pro kulturu, sport a rodinu, volnočasovým zařízením v obci. Poznátky v teoretické části práce vycházejí ze studia literatury orientované na problematiku volnočasových aktivit, ze statistických, legislativních a strategických dokumentů. Pro zpracování kapitoly o spolecích a neformálních uskupeních v obci Otice jsem vycházela nejen z různých pramenů (webové stránky obce, kronika obce), ale také z rozhovorů s vedením obce a z vlastních poznatků, které čerpám z toho, že v obci sama žiji.

Poslední kapitola je věnovaná průzkumu. Základním zdrojem byly rozhovory s vedoucími jednotlivých spolků, které navzdory jistému subjektivnímu zabarvení jejich vyjádření považuji za cenné. Realizovat interview se sedmi respondenty, doslovně je přepsat a alespoň rámcově vyhodnotit, bylo velmi časově i jinak velmi náročné. I proto vnímám samotnou analýzu interview spíše jako doplnění práce, nepoužila jsem otevřené kódování ani jinou metodu zpracování kvalitativních dat, ale provedla jsem pouze prvotní vyhodnocení významných kategorií, které ilustruji ukázkami z vedených rozhovorů. Přepsané rozhovory představují informačně bohatý zdroj, s nímž bude možné ještě dále pracovat například v diplomové práci.

1 Volný čas

Volný čas je důležitou součástí života každého člověka. Je to čas, který má člověk pouze pro sebe, kdy si sám zvolí činnost, kterou dělá rád a dobrovolně. Jsou to činnosti, které přinášejí radost, pocit uspokojení a uvolnění.

Pod pojmem volný čas si můžeme představit velké množství aktivit jako je relaxace, zábava, rekreace, zájmové činnosti, dobrovolné sebevzdělávání, ale také dobrovolná společensky prospěšná činnost. Způsob využívání volného času je odrazem životního stylu každého člověka. Každý máme jiný žebříček hodnot.

V odborné literatuře se můžeme setkat s různými pohledy na problematiku volného času. Podle Hofbauera je volný čas časem, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí. Jsou to činnosti, které dělá člověk ze své svobodné vůle a přinášejí mu pocit uspokojení a pozitivní zážitky (Hofbauer, 2004, s. 13). Volný čas je také definován jako opak doby nutné práce a povinností a doby nutné k regeneraci sil.(Průcha, Walterová, Mareš, s. 274). Janiš v knize „Volný čas seniorů“ (Janiš, 2016, s. 13) zmiňuje, že volný čas nás provází téměř celý život. Jeho existenci si připouštíme především tehdy, pokud si jej uvědomujeme. Vědomě pak rozlišujeme čas volný a čas pracovní či jiný.

„Volný čas je částí lidského života mimo čas pracovní a tzv. čas vázaný, který zahrnuje biofyziologické potřeby člověka, chod rodiny, provoz domácnosti, péči o děti, dojíždění za prací a další nutné povinnosti. Volný čas je dobou, kterou má po splnění těchto potřeb a povinností člověka k dispozici pro činnosti sebeurčující a sebevytvářející:

- *odpočinek a zábava*
- *rozvoj zájmové sféry*
- *zlepšení kvalifikace*
- *účast na veřejném životě“*(Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 10)

Na volný čas se můžeme dívat z různých pohledů. Podle Jiřiny Pávkové a kol. (Pávková, 2008, s. 17-20) podstatou *ekonomického hlediska* je podílení se společností a uvolňování prostředků na volný čas, také kolik financí je jedinec schopen a ochoten investovat do oblasti využívání volného času. Dalším neméně důležitým bodem je hledisko *sociologické a sociálně psychologické*. Činnosti ve volném čase vedou k utváření mezilidských vztahů. V *politickém pohledu* se odborníci zabývají tím, jak stát může pomoci, ovlivňovat, zasahovat do volného času lidí. Např. školská politika, podpora spolkového života. *Zdravotněhygienický pohled* na

využívání volného času se zaměřuje na podporu fyzického a duševního vývoje jedince. Volný čas pozitivně ovlivňuje zdravotní stav jedince. *Pedagogické a psychologické hledisko* se zabývá možnostmi ovlivňování volného času, jak volný čas dokáže uspokojit biologické a psychické potřeby člověka (Pávková, 2008, s. 18-20))

1.1 Funkce volného času

Autoři, kteří se zabývají volným časem, uvádějí koncept funkcí volného času. Německý pedagog Opaschowski nehovoří o funkcích, nýbrž o volnočasových potřebách, které naplňuje rekreace, kompenzace, edukace, kontemplace, komunikace, integrace, participace a akulturace (Hofbauer, 2004, s. 15). Jiné rozdělení funkcí volného času nalezneme u slovenské autorky Kratochvílové (Kratochvílová, 2004, s. 87-88), která funkci volného času dává především do souvislosti s prací s dětmi a mládeží. Mezi základní funkce patří *zdravotně hygienická, seberealizační, formativně výchovná, socializační a preventivní funkce*.

Podle Bendla a kol.(Bendl, 2015, s. 122-124) a Pávkové (Pávková, 2008, s. 14) mezi základní funkce volného času patří funkce *výchovně-vzdělávací*, která spočívá v ovlivňování osobnosti jedince, rozvoji schopností, dovedností, získávání návyků, vědomostí. Výchova ve volném čase dává velký prostor pro uspokojování a kultivaci potřeb, prohlubování zájmů, objevování nových schopností. *Zdravotní funkce* podporuje zdravý tělesný, duševní i sociální vývoj jedince. Vede k pohybovým aktivitám, k relaxaci. Patří zde také režim dne, zdravé stravování, dodržování psychohygieny a bezpečnost. *Sociální funkce* podporuje sociální vztahy, rozvoj kamarádství, pomoc při řešení konfliktů, rozvoj komunikace. *Preventivní funkce* má za úkol předcházet rizikovému chování (násilí, šikana, drogová závislost, alkoholismus), posilování sebevědomí a sebeuvědomění. Všechny jmenované funkce se vzájemně prolínají.

1.2 Volný čas a životní styl

To jakým způsobem trávíme volný čas, je ukazatelem životního stylu každého z nás. Definice životního stylu podle Pávkové a spol. (Pávková, 2008, s. 29,30) je souhrn životního stylu, které jedinec prosazuje. Každý si v průběhu života utváří svůj systém hodnot. Někdo se realizuje v zaměstnání, jiný bere práci jako nutné zlo. Oblast práce a volného času by měla být v rovnováze. Důležitými ukazateli životního stylu jsou sociální interakce a vztahy mezi lidmi (někdo má rád samotu, jiní preferují společně organizované aktivity), hodnoty člověka (někdo hledá uspokojení v nakupování drahých věcí ke zvýšení své prestiže, než v prožitku).

Dalším neméně důležitým ukazatelem je samotné jednání člověka ve volném čase (míra aktivity a úsilí vynaložené k splnění svých tužeb). Prvotní roli při posuzování vlivů ve volném čase hraje rodina. Děti napodobují životní styl svých rodičů. Rodiny se odlišují svým životním stylem, tedy i způsobem trávení volného času.

1.3 Význam lokálního prostředí

Lokální prostředí patří k významným socializačním činitelům, patří do života každého jednotlivce. „*Je to prostředí, s nímž jedinec přichází pravidelně a bezprostředně do kontaktu v každodenním životě. Zahrnuje nejen přírodní kvality prostředí, které jedince obklopuje, ale také celý systém institucí sloužící společenskému životu, vztahy mezi lidmi, sociální normy a hodnoty, vzory chování, prostor pro činnost ve volném čase.*“ (Knotová 1999, s. 30) Tradiční chápání lokálního prostředí jako společného stylu života se neustále vyvíjí a mění. Například typické pro lokální prostředí jsou sousedské vztahy, vzájemné kontakty lidí žijící na jednom místě, ale ty mění své podoby. Lidé ve vesnicích i velkých městech v jiné lokalitě nakupují, do jiné části jezdí za prací, v jiném lokálním prostředí se nachází místo pro volný čas. Rozpadá se tak klasické sousedské společenství. S tím pak mnohdy souvisí pocit osamělosti moderního člověka a pokles společenské kontroly.

V dnešní společnosti je důležité pracovní prostředí a kontakty mezi lidmi, které jsou jinak tvořené (ne jen na příslušnosti k lokalitě). Přes určité změny má lokální prostředí stále velmi významné místo. Jedinec má potřebu „někam patřit“, stále je příslušník lokální společnosti, v níž získává kulturní hodnoty daného prostředí.

V odborné literatuře můžeme najít různá členění lokálního prostředí např. velkoměsto, město, vesnice. Podle polského sociálního pedagoga T. Pilcha pak rozdělení na město, tradiční vesnici, moderní vesnici (v níž lidé nejsou ve vztahu k zemědělství). Městské prostředí vystihuje T. Pilch typickými atributy jako např. převaha konzumního přístupu, zánik sousedství, veliká anonymita, rychlé změny v celkovém životě. Stejný autor popisuje venkovské prostředí, kde vyzdvihuje blízkost k přírodě a společenský život v obci s dodržováním tradic. (Kraus, 2008, s. 95,96)

„Významným znakem lokálního prostředí je regionální kultura, identita tradic, zvykových norem, případně víry a obyčejů. Lokální prostředí se podílí na formování jazyka, zprostředkovává hodnoty, ideály, vzory chování, umožňuje sdílet znalosti a zkušenosti,

regionální tradice. Silný vliv na život v určité lokalitě má také hospodářská struktura, kvalita a charakter přírodního prostředí.“(Knotová, 2014, s. 40)

Sociální pedagog Kraus ve své publikaci píše o lokálním a regionálním prostředí, kde mimo jiné charakterizuje tato prostředí různými znaky:

- **Znaky demografické** (hustota zalidnění, míra nezaměstnanosti).
- **Komunikační síť** (mobilita obyvatelstva, dosah hromadných sdělovacích prostředků, dostupnost hromadných dopravních prostředků).
- **Ekonomické znaky** (eventualita pracovního uplatnění, výskyt průmyslu, zemědělství či lázeňství).
- **Věcně-prostorová stránka** (charakter zástavby, množství zeleně, parky, průmyslové nebo obchodní zóny)
- **Společensko-kulturní charakter** (celková úroveň kulturního a vzdělávacího života, dostupnost)
- **Osobnostně-vztahová stránka** (rozdělení obyvatelstva do sociálních skupin- věkových, zájmových, profesních, také společenských vrstev)
(Kraus, 2008, s. 94)

Dlouhodobá pozorování a zkoumání lokálního prostředí dokazují, že velmi ovlivňuje výchovu, utváří jazyk, předává hodnoty.

2 Charakteristika obce

Obce v samostatné působnosti pečují o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, o uspokojování potřeby ochrany a rozvoje zdraví, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. (Jelínková, 2017, s. 36)

V následujících kapitolách seznámím s obcí Otice a legislativním vymezením a významem obce.

2.1 Obec Otice

Geograficky se obec nachází v předhůří Nízkého Jeseníku. Obcí protéká řeka Hvozdnice. Otice nejsou typickou obcí vesnického charakteru, jsou příměstskou obcí, což se velice projevuje na charakteru obce architektonicky, kulturně, sociálně i ekonomicky. Otice leží 3,5 km od středu města Opavy. Nejvyšším bodem obce je Kamenná hora s přírodní památkou Otická sopka. V obci žije 1425 obyvatel.

První jednoznačná písemná zmínka je z roku 1361. Počínaje rokem 1361 až do novověku patřila obec Opavě. Nejstarší památkou je kaple Nanebevzetí Panny Marie z roku 1576. Počátky školství jsou zaznamenány v roce 1786 a o 10 let později zde byla postavena škola.

Otice byly především zemědělskou obcí, své místo zde zaujal i místní průmysl. V roce 1886 byl hostinským Jakubem Polákem založen podnik Velikosa – zelárna, výroba likérů a sodové vody. Další výroba kyselého zelí vznikla roku 1902 a náležela panu Janu Bittnerovi. V současné době se výrobou kysaného zelí zabývá Zemědělský podnik Otice. Kysané zelí z Otice je nejen letitou tradicí této obce, ale tento produkt také obec proslavil, získal ocenění Regionální potravina. (Martínek, 1998, s. 6)

2.2 Legislativní vymezení, význam obce

„Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů tvořící územní celek vymezený hranicí území obce. Je veřejnoprávní korporací, která hospodář s vlastním majetkem, v právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost za důsledky z těchto vztahů vyplývající. Pečuje o všestranný rozvoj o území a o potřeby svých občanů, kterými jsou fyzické osoby, jež jsou státními občany České republiky a jsou v obci hlášeny k trvalému pobytu.“ (Rektořík, 2010, s. 61)

Postavení obce v právním systému České republiky (dále „ČR“) jsou zakotveny v Ústavě ČR v hlavě první, článku osmém, kde se píše: „Zaručuje se samospráva územních samosprávných celků“ a dále v hlavě sedmé (čl. 99 – 105), ta je věnována územní samosprávě celá. Tím je dáno, že území státu nespravují jen orgány státní, ale také samospráva, tedy bezprostřední ovlivňování vývoje v nějakém území lidmi v tomto území bydlícími. Z tohoto pohledu je stát rozdělen na 14 krajů (odborně zvané vyšší územně správní celky) a 76 okresů. Po zrušení okresních úřadů jejich agendu převzalo 205 obcí s rozšířenou působností, tzv. obcí III. typu. K 27. 5. 2016 bylo v ČR 6258 obcí. (<https://www.czso.cz>)

Sedmou hlavou Ústavy ČR s názvem „Územní samospráva“ je ukotvení samosprávy, jejich „stupňů“ a vymezení v obecném smyslu co obce mohou, co musí, s čím hospodaří, jak se volí do orgánů obce. Toto vymezení a jeho rozsah činí z obcí v jistém slova smyslu autonomní prvek. Nelze uvést, který článek je důležitější a který méně, přesto pro obce jsou pravděpodobně stěžejní tato ustanovení:

Čl. 101, odst. „(1) Obec je samostatně spravována zastupitelstvem.“

„(4) Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem.“

Čl. 104, odst. „(2) Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny zastupitelstvu vyššího územního samosprávného celku.“

„(3) Zastupitelstva mohou v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky.“

Čl. 105 „Výkon státní správy lze svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon.“ (Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky)

To znamená, že vše, co se týká samosprávy, tedy bezprostřední, každodenní správy obce, včetně finančního hospodaření je věcí obce a stát do tohoto procesu nesmí zasahovat. K uplatnění „zákonodárné moci“ může obecní zastupitelstvo vydávat obecně závazné vyhlášky.

Pro každodenní chod obcí (tedy i měst) je důležitá existence jiného, speciálního zákona. Je jím zákon 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Jak patrně, zákon pochází z roku 2000 a dříve v českém právním systému nebyl. Zákon vymezuje dále postavení obcí a samotnou obec charakterizuje jako „základní územní samosprávné společenství občanů; tvořící územní celek, který je vymezen hranicí území obce.“ Čili obec je ohraničeným územím (katastr obce)

s určitým počtem občanů (osob přihlášených k pobytu). Obec je také veřejnoprávní korporací, což znamená, že je společenstvím lidí, které má subjektivitu (způsobnost k právům i povinnostem v oblasti práva soukromého i veřejného). Navenek je toto vyjádřeno nejen „identifikačním číslem,“ razítky, hlavičkovými papíry, ale také možností vydávat obecně závazné vyhlášky, obecně závazná nařízení rady obce a to současně s povinností řídit se zákony, které vydává stát a respektovat práva a povinnosti občanů.

To, že obec vystupuje vlastním jménem a na vlastní odpovědnost je velký závazek. Například starosta obce je jediným politikem v této zemi, který ručí celý svým majetkem.

Obec vykonává tzv. veřejnou správu. Tu lze rozdělit na samosprávu (správa věcí obecních) a státní správu, tzn., že obec za stát a úplatu vykonává činnosti ve prospěch ČR. Toto se nazývá přenesenou působností, neboť ji stát na obce přenesl. Stát však přenesl na obce část povinností, za které platí obcím a pak část, za které neplatí či platí neprůhledně a nedostatečně. Např. městská policie a jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí jsou placeny čistě z rozpočtů obcí a přitom suplují státní policii a státní hasiče. Nedostatečně jsou hrazeny poplatky za činnost administrativního charakteru, kde stát platí jen za úkony, ale už ne režie na zaměstnance – topení, elektřina, nemocenská, služební vozidla atd. Informace o stavu financování přenesené působnosti jsou získány od zaměstnanců obce. (Z rozhovoru s Janou Jaškovou 8/2017)

„Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.“ (Zákon č.128/200 Sb., O obcích, §2, odst. 2)

Za tímto obecným vyjádřením, co je statusem (pozicí) i rolí (co se očekává) obce, se skrývá nepřehledné množství činností, které obec prostřednictvím svého úřadu, orgánů obce, školy, spolků a v neposlední řadě občanů realizuje. Obecné vyjádření, že obec pečuje o všestranný rozvoj a potřeby nelze vnímat jen tak, že si obec dělá, co chce. Je limitována řadou dalších zákonů a nemůže realizovat jen své potřeby a zájmy, ale musí respektovat „nadřazená“ rozhodnutí krajská a republiková.

Základní činnosti obce lze rozdělit do těchto oblastí:

- *Veřejný pořádek a bezpečnost* – pocit bezpečí je tím základním, po čem občan touží. Obec má právo vyžadovat součinnost orgánů policie, nebo si může policii zřídit. Pro zachování pořádku je obec oprávněna vydávat obecně závazné vyhlášky.

- *Hospodaření obce* – sestavení a schválení každoročního rozpočtu, jeho dodržování ve smyslu zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, zákona č.320/2001 o finanční kontrole atd. Představa o finanční správě obce je základním momentem práce orgánů obce. Péče o majetek je dalším okruhem činností, jenž začíná smysluplným nákupem zboží a služeb a končí inventurami. Oblast je velmi široká.
- *Územní plánování* – tvorba a schválení územního plánu podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu a realizace opatření podle tohoto zákona, aby se v obci nestavělo cokoli a kdekoli.
- *Životní prostředí* – tvorba koncepčních dokumentů – Studie sídelní zeleně, Územní systém ekologické stability. Evidence stromů, pravidelné posuzování jejich stavu, vydávání povolení ke kácení, spolupráce s komisí rady obce pro životní prostředí. Samotná každodenní péče o zeleň zaměstnanci obce.
- *Školství* – obec, pokud je zřizovatelem školy (§ 8 školského zákona), se řídí zákonem 561/2004 Sb., školský zákon. Znamená to, že je i plátcem provozu školy (na mzdy dostává škola peníze přímo od státu). Obec řídí školu prostřednictvím ředitelky (-le) školy.
- *Krizové řízení a požární ochrana* – obec je povinna se o své občany postarat i v situacích nepříjemných, spojených s mimořádnými událostmi, krizovými situacemi a případně krizovými stavy ve smyslu zákona 240/2000 Sb., krizový zákon a s ním souvisejícími zákony a vyhláškami. Obec je také zřizovatelem Jednotky sboru dobrovolných hasičů obce podle zákona 133/1985 Sb., o požární ochraně.
- *Zdravotnictví, sociální služby a péče o rodinu* – je oblastí, které obce věnují pozornost v rámci platných zákonů, finančních a prostorových možností, podle politického smýšlení vedení obce. V oblasti zdravotnické a sociální obec realizuje především samosprávná opatření a podněty.
- *Volnočasové aktivity* – kultura a sport patří rovněž do samosprávných činností, se svým způsobem navazuje nejen na předchozí oblast, ale je současně velmi vnímána širokou veřejností. (Z rozhovoru se zaměstnanci Obecního úřadu Otice, 9/2017)

Pro realizaci plnění úkolů obec zřizuje obecní úřad. Ten realizuje úkoly dané mu zákony, usneseními zastupitelstva či rady obce. V čele úřadu stojí starosta obce. Obce mohou mít

tajemníka, mají-li na jeho plat. Orgány obce jsou starosta, rada a zastupitelstvo. Každý má svá práva a povinnosti. Zastupitelstvo si musí zvolit kontrolní a finanční výbor, další výbory si zvolit může. Rada obce může zřídit komise a jmenovat její členy. Komise je poradním orgánem. Trochu mimo systém (mimo zákon o obcích) jsou zvláštní komise, například „povodňová“ nebo „přestupková“ či krizový štáb. Popis působnosti orgánů práce by byl velmi rozsáhlý. Nicméně stojí za zmínku, že celá řada obcí má výbory či komise pracující právě v oblasti kultury, sportu či obecně volného času.(Z rozhovoru se starostou obce Otice, 8/2017)

3 Nestátní neziskové organizace, spolky

V následující kapitole objasním důležité pojmy: nestátní neziskové organizace, spolky, spolkový život.

Jednou ze základních svobod demokratického státu je svoboda shromažďování; občané se sdružují mimo jiné do různých typů nestátních neziskových organizací. Základním motivem činnosti nestátní neziskové organizace je dobrá vůle, úsilí a ochota pomáhat společnosti. Význam neziskových organizací tak nabývá v dnešním globálním světě velké důležitosti a vede k rozvoji společenských vztahů. Nestátní neziskové organizace vznikají nejčastěji na základě osobní angažovanosti a potřeb občanů a pro své vynalézavé přístupy k řešení naléhavých sociálních problémů jsou právem uznávané.

Neziskový, netržní sektor-hlavním cílem není vytvářet zisk. Pokud nějaký zisk z činnosti nestátní neziskové organizace vznikne, je vložen do jejího růstu a zlepšení služeb, které poskytuje. Tento termín zahrnuje nejen organizace, které jsou založeny zcela nezávisle na státu, ale i organizace založené státem (příspěvkové organizace, rozpočtové). Neziskový (netržní) sektor podle Rekoříka členíme:

- a) **Třetí sektor** (neziskový soukromý sektor) – cílem není zisk, ale přímý užitek, je financován ze soukromých financí.
- b) **Neziskový veřejný sektor** – je ta část neziskového sektoru, která je financována z veřejných financí.
- c) **Sektor domácností** – má význam pro formování občanské společnosti. (Rekořík, 2010, s. 14)

Halásek v knize „Veřejná ekonomika“ neziskový, netržní sektor člení také do tří sektorů národního hospodářství:

- a) **Neziskový veřejný sektor** – financování z veřejných financí, je řízen a spravován veřejnou správou, podléhá veřejné podpoře.
- b) **Neziskový soukromý sektor** – cílem není přímý užitek, je financován ze soukromých fyzických osob.
- c) **Sektor domácností**- (rodiny, komunity) velká role při začlenění do koloběhu finančních toků. (Halásek, 2007, s. 100)

Se současnou neziskovou organizací velmi blíže souvisí pojetí filantropie, což pojmenovává obecně lásku k lidem. Organizace stojící na tomto principu nazýváme neziskové. V našich podmínkách jsou pojmenovány jako nestátní neziskové, neřízené státem. Vyjadřují stanoviska určité komunity lidí. Organizace fungují na základě přání občanů. (Rektořík, 2010, s. 26)

Dokumenty, které musí nestátní neziskové organizace vypracovat, následně používat a archivovat:

- žádost o registraci,
- zápis do rejstříku,
- zřizovací listina,
- stanovy,
- organizační řády,
- výroční správy.

Poslání neziskových organizací jsou charakterizovány několika znaky:

- je nutno vycházet ze základní filozofie tj. uspokojování potřeb občana,
- ctít morální zásady,
- pochopení cílů organizace,
- konkrétnost pro stanovení strategie,
- vycházet z prokazatelných potřeb a možností organizace,
- v případě nutnosti zahrnuje i tvorbu zisku,
- formulovat poslání, tak aby bylo srozumitelné všem cílovým skupinám. (Rektořík, 2010, s. 36)

Nestátní neziskové organizace jsou označovány také jako nevládní nebo také soukromé.

Podle Tetřevové se vyznačují těmito znaky:

- jsou svým způsobem institucionalizovány (např. pravidelné schůze),
- mají soukromou povahu,
- nerozdělují zisk (mohou dosáhnout zisk, který použijí na realizaci svého poslání),
- samosprávně nezávislé (mají vlastní pravidla),
- dobrovolné,
- veřejné či vzájemně prospěšné. (Tetřevová, 2017, s. 33)

V české odborné ekonomické literatuře není jednoznačná definice. Názory na členění neziskového sektoru jsou různé, například členění podle Haláska (2007):

- a) Členění neziskových organizací podle právní normy.¹
- b) Členění nestátních neziskových organizací podle kritéria globálního charakteru (organizace veřejně prospěšné, organizace vzájemně prospěšné)
- c) Členění neziskových organizací podle předmětu jejich činnosti (sport, kultura, vzdělávání, průzkum, profesní spolky, dobročinnost...)
- d) Členění neziskových organizací podle zdroje příjmů a způsobu jejich kontroly (dárcovské, komerční, vzájemné a podnikatelské (Halásek, 2007, s. 101-103)

Financování nestátních neziskových organizací má více možností (např. nadace, příjmy z vlastní činnosti, členské příspěvky, dárci)

Spolkový život v České republice podporuje vláda vytvořením a uvolňováním finančních prostředků. Neziskové občanské spolky a organizace před rokem 1989 oficiálně neexistovaly. Neziskový sektor se stále vyvíjí, ale nedosahuje ještě západní úrovně. Nejčastějším typem spolků v České republice je zapsaný spolek, zapsaný ústav, obecně prospěšná společnost, dále pak nadace a nadační fond. Budoucnost neziskového sektoru je spjata s ekonomikou státu. Počty spolků se stále mění, vyplňují mezery sociálního života. (Němec a spol., 2002, s. 27, 28)

„Spolek je právnická osoba založená za účelem naplňování určitého zájmu jeho zakladatelů. Je jedno, zda je účel, pro který byl spolek založen, zcela soukromý (skupinka osob sdružujících se za účelem věnovat se společně svému zájmu) nebo naopak veřejný (spolek založený 8 Zák. č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech 12 za účelem pomoci ohroženým skupinám obyvatel), zákonná úprava umožňuje obě podoby, popř. jejich kombinaci.“ (Průvodce novým občanským zákoníkem, s. 12)

Spolek mohou založit minimálně tři osoby, které se dohodnou na znění stanov (§ 218). Spolek vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku. Stanovy musí povinně obsahovat název, sídlo, účel, pro který byl založen, práva a povinnosti členů vůči spolku, určení statutárního orgánu. Dobrovolné informace ve stanovách jsou např. druhy členství, práva a povinnosti jednotlivých druhů, přechod členství na právního nástupce, proces přijímání členů, členský příspěvek, zánik členství, vyloučení člena, členská schůze – práva a povinnosti, pravomoci,

¹ Toto členění pozbylo významu po té, co vstoupil v platnost nový občanský zákoník (Zákon č. 89/2012 Sb.).

svolávání, usnášeníschopnost, hlasování, průběh zasedání, pořizování zápisu, zrušení a likvidace spolku. Stanovy musí být uloženy v úplném znění v sídle spolku. (Průvodce novým občanským zákoníkem, s. 13)

3.1 Historie spolkového života obecně

Obdobím bohatým na spolkovou činnost bylo v české historii 19. století. V době národního obrození vznikla řada vlasteneckých spolků, které podporovaly nejen vzdělání, kulturu a umění. Některé spolky přetrvaly do dnešní doby jako např. Sokol. Po vzniku samostatného státu v roce 1918 začaly pracovat nejrůznější dobrovolné organizace a charitativní spolky. Hlavní iniciativou byla oblast kultury, péče o zdraví, vzdělávání a péče o děti a mládež. Po roce 1930 bylo na území Československé republiky registrováno celkem 5 140 spolků. (Rektořík, 2010, s. 33)

V knize „Spolkový život ve Slezsku“ zmiňují, že v první polovině 19. století vznikají různé formy „spolčování“ např. čtenářské kluby, besedy či stolní společnosti. K nejstarším spolkům patřily střelecké společnosti (potřeba měšťanstva zvyšovat obranyschopnost města) Např. opavská střelecká společnost má své počátky již koncem 17. století. Pro společenský a kulturní život má velký význam vznik pěveckých spolků, spolky přátel církevní hudby a velice prestižní postavení mělo opavské mužské pěvecké sdružení (1846). Od roku 1817 dostávaly podporu spolky s obecně prospěšnými cíli. Zaměření spolků se často překrývala. Spolky tělovýchovné a turistické směřovaly k obranným aktivitám. Jazykové spolky zasahovaly do politického dění (což vedlo k zákazu činnosti). Kolektivním symbolem spolku byl zpravidla prapor, tak se mohly spolky prezentovat na různých příležitostech. V tomto regionu nemohu opomenout existenci divadelních, zábavných, chovatelských, studentských či tovaryšských spolků. V opavském městském muzeu a v budově Hlásky je možno shlédnout expozici vybraných předmětů, které jsou nadále spolkovým majetkem. (Peterka, Haničák, Janák, 2016, s. 9 - 12)

3.2 Historie spolkového života v obci Otice

Informace jsem čerpala z dosud první ucelené publikaci o obci Otice a ze Státního okresního archivu v Opavě a Zemského archivu v Opavě. V případě Zemského archivu mi velice pomohla digitalizace některých pramenů. V digitální podobě jsem mohla nalézt kroniky obce Otice.

3.2.1 Historie spolkového života do roku 1989

Rozmach spolkového života započal s přijetím zákona o spolčování v roce 1867. Spolkový život však nebyl motivován využitím volného času, ale ekonomicky. Proto také bylo prvním spolčováním družstevnictví. Následně, v roce 1891 byl založen dobrovolný hasičský sbor. Neměl ovšem dnešní podobu; opět zde zahrály nemalou roli důvody praktické - byly reakcí na mimořádné množství požárů v obci. Výčet těchto „praktických“ spolků pokračuje založením spolčenstva mostní váhy a drenážního družstva. Až v roce 1906 je datován vznik čtenářsko-divadelního spolku Svatopluk. Protože je obec v „Sudetech“, je logické, že další aktivity směřovaly směrem k národnostním spolkům. Ovšem silnější český život tyto snahy eliminoval. Dalšími „praktickým“ spolkem byl spořitelní a záložní spolek. Další vlna spolků byla spojena s koncem první světové války. Hned v listopadu 1918 byla v Oticích založena Matica opavská, která vznikla ze spolku Svatopluk. Matica byla mimořádně aktivní – pořádala zájezdy, divadelní představení, akademie a přednášky. Je zaznamenáno jisté štěpení spolku. Profilují se jednotlivé strany a především jejich mládeže. Od roku 1920 má obec svou knihovnu. Roku 1935 byla zřízena 16. pobočka Sokola. Období první republiky je v Oticích, z pohledu spolkového a společenského života, charakteristické oslavami vzniku republiky. To je v protikladu s obdobím II. světové války, kdy spolková činnost neexistovala. Po válce byla činnost spolků obnovena a naopak se zvedla další vlna vzniku spolků. Sportovní klub- SK Otice (fotbalový oddíl), kostelní jednota, zahrádkáři, honební společenstvo. Tento vývoj byl následně ovlivněn politickými poměry, kdy existoval spolkový život s pravidly poněkud zpolitizovanými, ale stále pokračoval, byť v rámci Národní fronty. Přibyl Socialistický svaz mládeže, Svaz pro spolupráci s armádou (Svazarm), pobočka Červeného kříže a celorepublikově známý Jezdecký oddíl, jehož kůň vyhrál Velkou pardubickou. (Martinek, 1998, s. 18-20,29,34,45)

3.2.2 Spolkový život v obci od roku 1989 do roku 2010

Období po listopadu 1989 je historicky nezpracováno. Podle výpovědi pamětníků se mnoha spolkům nepodařilo přežít dobu, kdy vše, co bylo založeno na kolektivní spolupráci, muselo zaniknout. Proto skončili amatérští divadelníci, zaniknul špičkový smíšený pěvecký sbor žen a mužů. Na druhou stranu mnoho spolků přečkalo. Často ale jen mimořádným osobním nasazením a za vlastní peníze. Financování spolkového života v tomto časovém úseku bylo dost neprůhledné (obec platila všem spolkům, co chtěla a kdo s kým byl kamarád), chaotické (záměr investic absentoval), rozpočet pro spolky nebyl samostatnou částí rozpočtu

obce a to ani v rovině kapitol, paragrafů. Byly zakázány diskotéky, protože „to přináší problémy“. Podporoval se jen fotbal, cyklistika, občas a nahodile jiný spolek, akce pro důchodce. Práce kolem spolků byla nekoncepční a z toho důvodu se spolkový i společenský život v obci a aktivita občanů i samotných spolků snižovala. Spolky se nemusely nikterak podílet na životě obce, pomoci obci a vztahy se tak podle mého názoru narušily. (Z rozhovoru se starostou obce Otice 8/2017)

3.2.3 Od roku 2010

V roce 2010 ve volbách zvítězila volební strana „Bezpečné a zdravé Otice.“ Ta si předsevzala, že bude budovat Otice bezpečné a zdravé. Zdravé ve smyslu environmentálním, zdravotním, sociálním a ekonomickém. Přičemž pod sociálním zdravím deklarovala i sport, kulturu a cílenou podporu spolků, které budou s obcí spolupracovat. Došlo k vytvoření samostatných kapitol v rozpočtu obce, které výdajově pokrývají přímou veřejnou podporu spolků, tzv. dotace. Dál pokrývají náklady na kulturu obce a hradí se z ní vše, co nelze zařadit ke konkrétní akci nebo se na jednotlivé akce nevyplatí vytvářet zvláštní položku (ceny na dětský den, příležitostné podniky, odměny dětem za kulturní vystoupení). Další položka je určena pro seniory. Spolkový život není jen o penězích. Proto obec podporuje spolky marketingově např. propagací na webových stránkách obce, na úřední a informační desce. Vedení obce se účastní výročních jednání spolků a jejich akcí pro veřejnost, spolky dostávají dárkové předměty pro partnery. Starosta plní roli redaktora a píše za spolky články do regionálního tisku atd. Historie spolkového života se v těchto týdnech mapuje a bude uveřejněna v připravované publikaci o obci v roce 2018. (Z rozhovoru se starostou obce 11/2017)

3.3 Role Komise rady obce pro kulturu, sport a rodinu

Komise je jmenována radou obce a každý člen obdrží jmenovací dekret. V čele komise je předsedkyně nebo předseda. Nad naší „kulturní komisí“ drží patronát vždy jeden z radních (zpravidla žena), který nebo spíše která je jakýmsi komunikačním kanálem mezi radou a komisí. Jak jsem uvedla, komise jsou poradním orgánem rady obce. Takto asi bude vypadat situace všude na malých obcích, komise je také výkonným orgánem. To znamená, že co si naplánuje, to také sama realizuje. V Oticích má komise velmi silnou pozici, která je dána množstvím pořádaných akcí. V posledních letech se vedení obce snaží, aby komise plnila čím dál více koordinační a organizační roli. Tedy to, k čemu sloužit má – sbírat podněty, plánovat,

připravovat a pomáhat s realizací. Přesto je pro mnoho členů jednodušší fyzicky pracovat, než řídit. Komise v obci přímo ovlivňuje několik největších akcí, mezi něž patří: Otické zelné slavnosti (účast asi 2000 hostů), Otický advent (účast asi 800 hostů), Setkání se seniory (účast 180 hostů), Den dětí nebo Den Integrovaného záchranného systému (účast 250 hostů) a Karmaš (účast až 700 hostů). Komise se snaží koordinovat v rámci největších kulturních podniků obecní spolky, které jsou podporovány obcí finančně, což uvádím pro přehled a dokreslení v tabulce. Kromě toho je zde zaznamenán vznik spolků a neformálních uskupení občanů, uveden pod zkratkou NUO. (Z rozhovoru se zaměstnankyní obecního úřadu Otice Janou Jaškovou, 10/2017)

Žadatel	Přiznaná	Počet členů	založení	forma
	2017			
Myslivecký spolek Hvozdnice Otice	15 000	15 členů, 9 místních		spolek
Český svaz chovatelů, Základní organizace Otice	7 000	13 členů, 6 místních		spolek
František Borový, Nohejbalisti Otice	10 000	12 členů, 8 místních	1994	NUO
Hockey club Otice	15 000	30 členů, 11 místních	2005	NUO
Tělovýchovná jednota Otice, z.s.	75 000	127 členů, 78 místních	1966	spolek
Žákovské týmy a mládež	65 000	45		
Stanislav Konečný, Otice	5 000			
Český kynologický svaz ZKO Otice-191	5 000	66 členů, 9 místních	1970	spolek
Marie Kurková, Sokolky Otice	3 000			
Základní organizace Českého zahrádkářského svazu Otice	5 000	44 členů, 43 místních	1963	spolek
Zuzana Šustáková, Otice	5 000			
SH ČMS - Sbor dobrovolných hasičů Otice	43 000	124 členů, 115 místních	1892	spolek
AVZO TŠČ ČR p. s. Otice - klub střelectví	5 000	52 členů, 15 místních		spolek
Eva Havránková, Otice	5 000	fyzická osoba		
Michal David, Otice	5 000	fyzická osoba ZTP		
Ženský pěvecký sbor Otice	15 000	25 členek, 14 místních	2012	NUO
David Gajdoš, Staří páni Otice	8 000	17 členů, 12 místních		NUO
Nela Havlová, Otice	2 500	fyzická osoba		
Tomáš Havel, Otice	2 500	fyzická osoba		
Iveta Světlíková, Cyklisti Otice	3 000			
Klub seniorů Otice	12 000	45 členů místních		
CELKEM	311 000			

Tabulka 1. Přehled spolků a výše neinvestiční podpory obce

3.4 Obecní spolky a neformální uskupení občanů

Jsou základním článkem společenského života spolu se Základní školou a Mateřskou školou Otice, příspěvkovou organizací. Vedle nich, viz tabulka 1, působí i neformální uskupení občanů a jednotliví občané provozující svou aktivitu samostatně. Neformální uskupení občanů jsou místním termínem, kterým se odlišuje spolek jako instituce či organizace a zájmová skupina, která nenaplnuje ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, tedy jeho novelu účinnou od roku 2016. Důvodem, proč obec akceptuje tato uskupení, je fakt, že kdyby bylo striktně trváno na dodržování zákona, spousta sdružení by svou činnost omezila nebo spíš ukončila. Např. Ženský pěvecký sbor Otice, jehož jsem členka, chce zpívat a ne schůzovat, mít stanovy, vést účetnictví a podobně. Pro obec je tedy jednodušší a efektivnější poskytnout dotaci za sdružení fyzické osobě a společenský život obce držet při životě, i když stát se snaží o opak. Představuji volně, bez struktury spolky působící v obci a uvedené v tabulce č. 1.

Největším naším spolkem co do počtu členů je TJ Otice, který má ve svých řadách nejvíce dětí a mládeže a působí v obci 52 let. Nejaktivnější spolek v současné době už vyzdvihnout nelze díky promyšlené dotační politice a podpoře ze strany obce. Výkonnost spolků směrem k obci a aktivita směrem k veřejnosti se za posledních pět let tímto zvýšila. Ale i pasivní spolky jsou pro obec přínosem. Nejstarším a druhým nejpočetnějším spolkem je Sbor dobrovolných hasičů, který oslavil vloni 125 let. Nyní stručně představení jednotlivých spolků a neformálních uskupení občanů.

3.4.1 Tělovýchovná jednota Otice z. s.

Hlavním smyslem tělovýchovné jednoty je provozovat sport v rámci zapojení do sportovních, tělovýchovných a dalších aktivit, tuto činnost organizovat a vytvářet pro ni materiální a tréninkové podmínky. Vedení TJ tvoří 5 členů, z toho jedna žena, která je současně trenérkou dětí a mládeže. Spolek má mužstva mladších žáků, dorostenců a mužů. Všechna mužstva hrají okresní přebor. Spolek má k dispozici tzv. „Sokolovnu“, ve které je klubovna, šatny, sprchy, občerstvovací místnost, technická místnost. Jak si fotbalisté vedou, najdete na stránkách www.fotbalotice.cz. TJ se podílí na řadě obecních akcí, ale pořád je v mužstvu hodně členů „přespolních“, kteří bohužel nejsou s obcí příliš „srostlí.“

3.4.2 Sbor dobrovolných hasičů Otice

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska je celostátní organizace, v rámci které, jako jeden ze 7 688 spolků působí Sbor dobrovolných hasičů Otice, ve zkratce SDH. Je druhým nejpočetnějším otickým spolkem a spolu s TJ a kynology, spolkem, který má ve svých řadách děti a mládež. Účelem a posláním spolku je pomáhat chránit lidské životy a zdraví, snižovat ztráty na majetku. Činnost spolku vychází ze zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Častým omylem laiků je spojování (SDH) hasičů vykonávajících spolkovou činnost s tzv. Jednotkou sboru dobrovolných hasičů obce, ve zkratce JSDHO. Realita je však taková, že jde o dva subjekty, jejichž činnost je spojena téměř pupeční šňůrou a bez sebe se neobejdou. JSDHO zřizuje obec ze zákona, kdežto SDH je řadovým spolkem. Spolek je veden výborem, který má 7 členů. SDH je jedním z dlouhodobě neaktivnějších spolků a podílí se na všech obecních akcích, přičemž Stavění máje a pálení čarodějnic, nebo Kácení máje a ples jsou ryze hasičskou akcí.

3.4.3 Myslivecký spolek Hvozdnice Otice

Myslivecký spolek Hvozdnice Otice je nejsilnějším partnerem obce v péči o životní prostředí a přitom spolkem malým. Účelem spolku je výkon práva myslivosti, ochrana přírody a zvěře a další činnosti spojené s mysliveckými tradicemi a postupy. Myslivci hospodaří na přibližně 800 hektarech, z nichž malou část tvoří řeka Hvozdnice a lesík, většina honitby je rozprostírá na polích zemědělsky obhospodařovaných. Spolek provozuje i vedlejší činnost – hostinskou a prodej kvasného lihu, čímž si zabezpečuje finanční prostředky na krmivo pro zvěř, výstavbu mysliveckých zařízení a podobně. Spolek vede pětičlenný výbor, který se potýká s nedostatkem především mladých členů, kteří by zastali těžkou práci při příkrmování zvěře. Myslivci pořádají pro veřejnost myslivecký den se střeleckou soutěží, podílejí se výbornou prezentací a ukázkami na zelných slavnostech a jejich ples patří mezi vyhlášené.

3.4.4 Český kynologický svaz

Český kynologický svaz ZKO Otice-191 je typickým příkladem spolku příměstské obce. Jen 9 členů je místních. Na druhou stranu pod hlavičkou spolku cvičí a závodí děti od 12 let, které mají nemalé úspěchy. Účelem je celého kynologického svazu je prostřednictvím svých orgánů, organizačních jednotek a jejich členů zabezpečovat a provádět kynologickou činnost. Tato činnost musí být prováděna v souladu s cíli a posláním FCI a zákony platnými v ČR.

Zahrnuje zejména sportovní výcvik a chov psů, jejich organizování, řízení, provádění akcí, financování, hospodaření, evidenci, zajišťování reprezentace, jakož i publicitu a propagaci jejich výsledků. Spolek řídí 9 členů výboru, kteří dokážou zabezpečit, že spolek je v aktivitě na čele, podílí se na obecních akcích (například zelných slavností, Dne dětí, Dne IZS). Pořádá také přibližně 5 soutěží čistě kynologických s republikovým významem.

3.4.5 Český svaz chovatelů

Český svaz chovatelů, Základní organizace Otice je historicky velmi populární spolek, který se rozbitím tradiční vesnické volnočasové aktivity – chovu zvířectva stal spíše spolkem chovatelů šlechtitelů, například a především králíků a holubů. Účelem spolku je zabezpečovat cílevědomě řízenou plemenitbu zvířat, zajišťovat zvyšování úrovně stávajících druhů a plemen, zlepšování užitkových vlastností, vylepšování exteriéru a provádět kontroly užitkovosti zvířat. Také tento spolek je tvořen víc přespolními, než domácími.

3.4.6 Český zahrádkářský svaz

Základní organizace Českého zahrádkářského svazu Otice je spolkem, jehož účelem je zahrádkářská činnost, čili pěstování rostlin všeho druhu od bylin po stromy, od ozdobných rostlin po užitkové. Spolek oslavil v roce 2014 padesát let činnosti a řadí se mezi nejstarší. Organizaci řídí výbor o třech členech. Naši zahrádkáři ještě pod hlavičkou obce nabízí službu moštování ovoce. Také na tomto spolku se podepsalo reformátorství volného času a marketingová iluze, že zelenina se pěstuje v řetězcích. Důsledkem jsou vesnické zahrady s trávou sekanou na krátko, v lepším případě kompostéry, ale tůje chybět nesmí. Ovocné stromy ano. Takže zahrádkáři se víc než pěstování věnují zájezdům a výletům po výstavách. Zvládnou pomoci obci s přípravou 2-3 akcí, mezi něž patří zelné slavnosti s výstavou vlastních výpěstků, adventní prodej punče a výzdoba sálu při obecním plese.

3.4.7 Asociace víceúčelových základních organizací technických sdružených činností České republiky - pobočný spolek

AVZO TSČ ČR p. s. Otice - klub střelectví je pobočným spolkem Asociace víceúčelových základních organizací technických sportů a činností České republiky. Spolek je nástupnickou organizací Svazu pro spolupráci s armádou (Svazarmu), který musel zaniknout z politických důvodů, přestože byl výbornou platformou komplexní přípravy mladé generace k obraně vlasti. Otickou „pobočku,“ která je orientována výhradně na střelbu z ručních zbraní vede

tříčlenný výbor. Střelci mají k dispozici certifikovanou střelnici v lokalitě Kamenné hory a využívají prostory kynologů, kde mají zázemí pro občerstvení a větší akce. Členové klubu s manželkami často pomáhají na velkých obecních akcích.

3.4.8 Ženský pěvecký sbor

Ženský pěvecký sbor Otice (ŽPS) patří mezi nejmladší neformální uskupení občanů, resp. občerek, vzniklé teprve v roce 2012 v rámci účasti obce v soutěži Vesnice roku a zelných slavností. Kořeny má organizovaný zpěv v Oticích mnohem starší, sahající až do šedesátých let minulého století. Leč v devadesátých letech smíšený sbor činnost ukončil. Dnešní ŽPS není spolkem ve smyslu zákona, protože zpěvačky se chtějí scházet bez zápisů, stanov, registrací atd. Spolek vede sbormistryně, která je uměleckou i organizační vedoucí. Co spolek trápí je stárnutí členské základny, její úbytek a nezájem občanů se aktivně zapojit do činnosti. Sbor organizuje během roku Jarní a Vánoční koncerty, které jsou vyprodány a je nápomocen při řadě pietních aktů, soutěží, zelných slavností ale také při cestách do zahraniční do družebních obcí.

3.4.9 Hockey club

Hockey club Otice je dalším neformálním uskupením občanů, které v obci působí, a to i přesto, že u nás není umělé, ani přírodní kluziště. Klub je řízen sportovním a organizačním vedoucím, který je oficiálně nazýván kapitánem mužstva. Hokejisté jezdí za ledem do 30 km vzdáleného Horního Benešova, kde hrají lokální ligu. Každý rok pořádají pro děti „Otevřené kluziště“, což je možnost pro rodiče s dětmi vyzkoušet si zdarma bruslení. Klub pomáhá obci s organizací akcí typu zelné slavnosti, podílí se na úklidu obce a výsadbě stromů.

3.4.10 Nohejbalisté

Nohejbalisté Otice působí jako neformální uskupení občanů od roku 1993. Ke své činnosti využívají místní víceúčelové hřiště a pronajímají si tělocvičnu ve vedlejší obci. Klub vede jeden z hráčů, který ostatní zastupuje na jednání, pracuje jako hlavní organizátor a svým jménem zaštiťuje smlouvu s obcí ve věci dotací. Členové klubu každý rok organizují turnaj a v posledním roce uspořádali i turnaj noční. Jsou rovněž aktivní při přípravě zelných slavností, prodeji svařeného vína na adventu a v neposlední řadě velmi pomohli při sázení aleje švestek i obecního sadu.

3.4.11 Staří páni

Staří páni Otice je neformální uskupení občanů. Jsou to bývalí aktivní fotbalisté, kteří vzhledem k věku už nehrají soutěže, s výjimkou turnajů této kategorie. Pánové se scházejí relativně pravidelně, podle svých možností, na tréninky, občasné přátelské mače a v posledních dvou letech vyjíždějí v rámci projektu příhraniční spolupráce do Polska, na Slovensko a letos do Maďarska. Snaží se obci občas pomoci s většími akcemi, ale nejsou schopni garantovat pravidelnost a trvalost.

3.4.12 Klub seniorů

Klub seniorů Otice je platformou spolupráce obce se svými staršími občany i starších občanů mezi sebou. Opět jde o neinstitucionalizovanou složku, kde řídicí práci odvádí shodou okolností radní a sbormistryně ŽPS spolu se třemi až čtyřmi pomocnicemi. Setkávání seniorů probíhá každou poslední středu v měsíci a jednou za rok se koná u příležitosti Dne seniorů (1. října) velké setkání s radou obce, večerí a kulturním programem. Měsíční setkání je využíváno k tematickým přednáškám s hasiči, policisty a dalšími odborníky. Některá setkání jsou v režii seniorů zcela, to když představují, čím se zabývají ve volném čase. Na setkání dochází starosta obce, který seniory informuje o aktuálním dění v obci.

Ostatní subjekty uvedené v tabulce č. 1 jsou fyzickými osobami působícími v individuálních sportech. S výjimkou cyklistů, kteří jsou ale tak „volní“, že se scházejí jen jednou za rok, kdy pořádají cyklozávod a „Sokolkami“, které působí pod hlavičkou opavské organizace a scházejí se sporadicky.

Obec tyto fyzické osoby podporuje, pokud vyvíjejí sportovní činnost na úrovni reprezentující obec a jsou stabilní, co se týká existence. Např. Eva Havránková je šestinásobnou Mistryní republiky v šermu fleretem. Zuzana Šustáková byla čtvrtá na mistrovství republiky v gymnastice a podobně. V obci působí i řada dalších úspěšných osobností, které ale o dotace nežádají – Jan Štencel, reprezentant ČR v ledním hokeji do dvaceti let, René Poštulka – Mistr světa v chovu papoušků, Rostislav Štencel – Mistr světa ve sjezdu horských kol nebo Karolína Mališová – druhá vicemiss ČR 2015. Tyto obec podporuje příležitostně a pořádá pro ně například slavnostní přivítání po úspěšném vystoupení.

3.5 Volnočasová zařízení v obci

Volnočasovými zařízeními pro účely této práce budu nazývat všechna zařízení, která mají občané obce k dispozici, včetně přírodních ploch. Pro přehlednost je rozdělím po oblastech.

Sportovní a turistická zařízení

Areál TJ Otice. Jedná se komplex fotbalového hřiště s budovou Sokolovny, která slouží jako zázemí. Hřiště má výbornou kvalitu oceňovanou i konkurencí a je obecní pýchou.

Areál Kuželna je tvořen budovou, která je v zanedbaném stavu, ale s obrovským potenciálem – kuželková dráha, restaurace pro 60 osob, půdní prostory, tenisové kurty. Aktuálně je využívána jen ke sprchování, provozování letní restaurace a občasným drobným rodinným oslavám. Nevyužit je rekonstruovaný tenisový kurt. V těsné blízkosti je cvičné fotbalové hřiště, minigolf, hřiště na plážový volejbal.

Kamenná hora zvaná Otická sopka – deseti hektarová přírodní památka s Naučnou stezkou Hvozdnice. V lokalitě je kynologické cvičiště, střelnice a kilometry lesních cest pro turistiku.

Budova základní školy s víceúčelovým a dětským hřištěm. Samotná škola je zázemím nejen pro školní družinu, ale také pro zájmový kroužek keramiky, které se prezentují jako „Keramičky z Otice“. Jednou týdně využívá prostory základní školy rovněž Ženský pěvecký sbor Otice ke zkouškám a přípravám na koncerty a jiná vystoupení. Víceúčelové hřiště slouží jako školní sportoviště, ale také pro veřejnost. (<http://www.otice.cz/kulturni-a-sportovni-akce/rezervace-viceuceloveho-hriste-otice/>)

V rámci areálu je dětské hřiště s prvky pro aktivní pohyb, pískoviště, 2 altány, užitková minizahrádka a spousta udržované trávy na hraní.

Zařízení pro kulturu

Kulturní dům – má kapacitu 198 návštěvníků, pódium, přísálí, šatny a kuchyň s výdejnou a obslužným pultem. Slouží pro pořádání plesů, rodinných oslav, spolkových sešlostí, školních akcí a pro malé děti jako tělocvična a dospělým pro cvičení jógy.

Budova obecního úřadu je místem nejen úředním, ale svou zasedací místností pro 30 osob je místem schůzí spolků a vítání občánků. V roce 2017 byla zahájena rekonstrukce úřadu, která má za cíl vybudování Komunitního centra Otice, včetně nové knihovny.

Budova zahrádkářů – je využívána jako moštárna ovoce a zkušebna hudební kapely. Obec v ní plánuje zřídit obecní muzeum.

Zahrada kulturního domu je de facto samostatným zařízením s velkým tanečním parketem a uzavřeným altánem, který slouží kapelám či diskžokejům jako zázemí a pódium.

Ostatní zařízení pro volný čas

Hasičská zbrojnice má kapacitu nejen pro techniku, ale také klubovnu, kde se setkávají nejen hasiči, ale v případě potřeby i jiné spolky. Budova slouží jako občerstvovací stanice v době konání velkých obecních akcí.

Obecní louka je prostranstvím, kam chodí občané na procházky, kde se odehrávají velké obecní akce typu zelné slavnosti a dožínky, staví se vánoční strom, nebo kde byl zhotoven největší adventní věnec a ČR a asi i Evropě.

Myslivecká chata je spolkovým objektem, který slouží myslivcům ke schůzkám nebo jako odpočinková místnost při honech.

4 Průzkum

Tato kapitola prezentuje výsledky průzkumu vybraných vedoucích spolků v obci Otice. Po realizaci rozhovorů, prepisu a několikerém přečtení jsem si uvědomila bohatost sdělení. Jednalo se především o doprovodná specifika doby vzniku některých spolků, jistým způsobem spjatých s tehdejšími trávením volného času.

4.1 Cíle průzkumu a průzkumné otázky

Hlavním záměrem mé bakalářské práce je získat data od vedení obce, spolků a neformálních zájmových uskupení občanů, která řeší problematiku stárnutí členské základny. Cílem práce je popsat fungování spolků v obci Otice, charakterizovat jejich přínos pro obec a objasnit problémy, s nimiž se spolky potýkají. Aplikační cíl spočívá v získání podkladů pro zpracování, aktualizaci Strategického plánu obce Otice, který by měl v rámci své analytické a návrhové části přispět k nasměrování práce v oblasti spolkového života. Zajímala mě spolupráce s obcí, pozitiva a problémy v životě spolků.

Dílní cíle průzkumu:

- Zjistit počáteční motivaci vedoucích osobností spolků k jejich vstupu do spolku a délku jejich členství.
- Popsat roli vedoucího spolku.
- Popsat fungování a řízení spolku jak formálně, podle stanov, tak i neformálně.
- Zhodnotit problémy spolku a pojmenovat jejich příčiny.
- Zhodnotit členskou základnu ve spolku (věková a vzdělanostní struktura, počet občanů místních a přespolních).
- Charakterizovat konkrétně spolupráci spolku s obcí, přínos pro obec.
- Zamyslet se nad budoucností a perspektivou spolku.

4.2 Průzkumné otázky

Z cílů průzkumu vyplývají průzkumné otázky, na něž byly prostřednictvím realizovaných rozhovorů nacházeny odpovědi.

1. Co bylo počáteční motivací dotázaných členů vstoupit do spolku a jak dlouho jsou členy?
2. Co vedlo k přijetí vedoucí funkce a jak dlouho tuto funkci vykonávají?
3. Jak se vnímají jako vedoucí? Co je na této práci hezké a co obtížné?
4. Jak funguje řízení spolku?
5. Jak hodnotí vedoucí daný spolek, má nějaké problémy?
6. Co přináší ve spolku radost, mají nějaké úspěchy?

7. Jaká je členská základna?
8. Jaká je příčina absence mladých lidí ve spolku? (Otázka položena, jen v případě, že je věková základna spíše starší)
9. Jak dotazovaní hodnotí spolupráci s obcí?
10. Jaký je přínos spolku pro obec?
11. Jakou má spolek budoucnost, perspektivu, výzvy?

4.3 Průzkumný vzorek - soubor respondentů

Pro průzkum jsem zvolila záměrný výběr osob. Oslovila jsem vedoucí, předsedy spolků, kteří k daným tématům mají fundovaně co říct. Všichni respondenti mi dali souhlas k nahrávání záznamu rozhovoru na diktafon. Souhlasili s použitím informací k mé bakalářské práci. Doslovně přepsané interview jsou v příloze. Interview jsem uskutečnila se sedmi osobami: s předsedou mysliveckého sdružení, starostou sboru dobrovolných hasičů, vedoucí pěveckého sboru, předsedou kynologického a zahrádkářského svazu, předsedou tělovýchovné jednoty a s předsedou asociace víceúčelových základních organizací.

4.4 Metody průzkumu

Vzhledem ke stanoveným cílům, jsem zvolila kvalitativní metodu získávání dat. Podle Švaříčka a Šed'ové každé vymezení kvalitativního průzkumu zdůrazňuje jiné znaky. Vyvodili následující definici, která zohledňuje všechny důležité rysy: *„Kvalitativní přístup je proces zkoumání jevů a problémů v autentickém prostředí s cílem získat komplexní obraz těchto jevů založený na hlubokých datech a specifickém vztahu mezi badatelem a účastníkem průzkumu. Záměrem průzkumníka provádějící kvalitativní průzkum je za pomoci celé řady postupů a metod rozkrýt a reprezentovat to, jak lidé chápou, prožívají a vytvářejí sociální realitu.“* (Švaříček, Šed'ová, 2007, s. 17) Nástrojem kvalitativního průzkumu je rozhovor (není, ale řečeno, že se nedá použít i v kvantitativním průzkumu) Pro zpracování a shromažďování dat jsem zvolila metodu rozhovoru, formou polostrukturovaného interview. Hlavní výhodou interview na rozdíl od jiných průzkumných metod, je navázání osobního kontaktu s respondentem. Sběr dat představovalo kladení připravených otázek, naslouchání vyprávění a získávání odpovědí. Podstatný byl způsob kladení otázek, snažila jsem se volit otázky jasně, citlivě a otevřeně. Dotazovaný měl možnost použít vlastní slova, bez toho aby mu byla vnucována nějaká odpověď. Respondent vyjadřoval svůj vlastní názor a pocity na danou problematiku.

Podle Chrásky interview v pedagogickém průzkumu spočívá v bezprostřední verbální komunikaci průzkumného pracovníka a respondenta. Někdy se používá českého výrazu „rozhovor“, ale ne vždy je to přesné označení. Interview je považováno za vhodnější.

U interview je možno pozorovat bezprostřední reakce respondenta na kladené otázky a podle toho usměrňovat další průběh. Vytvoření oboustranného příjemného vztahu mezi respondentem a průzkumníkem nazýváme raport. Podle způsobu vedení interview a jak značně je interview průzkumníkem regulováno, dělíme interview na strukturované (tazatel má přesně připraveny otázky i jejich pořadí), polostrukturované a nestrukturované (přibližuje se k běžné komunikaci mezi lidmi). (Chráska, 2016, s. 176, 177).

„Polostrukturované interview je určitým kompromisem mezi výše uvedenými typy interview. Respondentům se v tomto případě nabízí k jednotlivým otázkám vždy několik alternativ odpovědí, ale navíc se od nich požaduje vysvětlení nebo zdůvodnění.“ (Chráska, 2016, s. 177)

Švaříček definuje hloubkový rozhovor jako metodu: „*jejímž účelem je získat vyličení žitého světa dotazovaného s respektem k interpretaci významu popsanych jevů*“ (Švaříček 2007, s. 159). Polostrukturovaný rozhovor je jeden z typů hloubkového rozhovoru, který vychází z připravených otázek. Důležité je se na rozhovor připravit. Samotný rozhovor má svou stavbu:

- Úvod (představení se, uvedení problematiky, jednoduché úvodní otázky pro navození příjemné atmosféry).
- Hlavní otázky (jádro průzkumu).
- Záznam a přepis dat.
- Přepis rozhovoru (časově hodně náročné, doporučuje se přepis celých rozhovorů).
(Švaříček, 2007, s. 161-184)

Výhodou provedených rozhovorů bylo, že mne respondenti znali. Vysvětlila jsem jim záměr mé bakalářské práce. Po krátkém úvodu jsem se ujistila o souhlasu s nahráváním, potvrdila jsem anonymitu a citlivost sdělených údajů. Asi ve dvou případech se respondent ujišťoval, zda ještě nahrávám. V několika případech mě respondent žádal, abych jeho odpověď klidně „upravila“. Zcela u všech jsem cítila na začátku mírnou nervozitu z nahrávání, která po druhé až třetí otázce zcela pominula. Myslím, že počáteční nervozita byla způsobena tím, že se respondenti obávali, že nebudou znát odpověď na otázky.

Délka získaných rozhovorů se pohybovala v rozmezí od 30 minut až po 45 minut. Samotné setkání s dotazovanými trvalo vždy déle, neboť do tohoto času nepočítám úvodní fázi rozhovoru ani fázi závěrečnou, která se někdy protáhla na další hodinu.

V co nejkratší časové prodlevě jsem se snažila provést přepis rozhovorů. Rozhovory jsem ponechala v původním znění, nejsou přepsány do spisovné češtiny. Přepisy rozhovorů jsou uvedeny v přílohách této práce. Některé pasáže jsou vynechány z důvodu odklonění od tématu práce.

Výsledky průzkumu níže prezentuji podle struktury otázek, které byly pokládány během interview. Odpovědi respondentů na jednotlivé otázky jsem analyzovala a následně jsem dospěla k identifikaci základních kategorií, které se v daném tématu vyskytují. V analýze výsledků tyto kategorie blíže charakterizuji a zároveň je ilustruji citacemi z rozhovorů.

4.5 Výsledky průzkumu

V této kapitole jsou zpracované výsledky realizovaného průzkumu s vedoucími jednotlivých spolků.

Jaká byla vaše počáteční motivace vstoupit do spolku a jak dlouho jste členem spolku?

Počáteční motivace vstoupit do spolku byla ve všech případech stejná, a tou byl **vztah a zájem o problematiku**, kterou se spolek zabývá. Tři respondenti navíc uvedli **rodinnou tradici**. „*Tak motivace, dá se říci, že to bylo v rodině. Otec byl myslivecký hospodář dlouhou dobu a v podstatě zakládal v té době sdružení. Takže jsem v podstatě ten život myslivecký měl v rodině zakotvený.*“

„*Jako děti jsme byli hasiči nebo fotbalisti. Fotbal mi nešel, tak hasičem jsem zůstal. Nehledě na to, že jsem viděl vzor ve svých rodičích, kteří pracovali s dětmi*“

„*Byli jsme zvyklí mít doma pole, zahrádku. Zkrátka starat se o zeleň. Oni potřebovali mezi zahrádkáře někoho, kdo by organizoval schůze, ty akce ,různé výlety...*“

„*Motivace moje byla, že jsem od kluka zbožňoval psohlavce. Byl jsem zblázněný do pejsků, kterého mi naši nechťeli povolit.*“

V jednom případě byla motivací založit volné sdružení občanů **obecní akce**.

„Motivací mi byla událost v obci roku 2012, kdy se konaly II. Otické zelné slavnosti a mně napadlo, že by mohly bývalé členky Smíšeného pěveckého sboru Otice zazpívat k počtě své bývalé dirigentce paní Jiřině Kaprové, kterou starosta obce Vladimír Tancík u této příležitosti ocenil za rozvoj kultury v obci. Na počátku byla tedy jen jednorázová akce, po které následovaly úvahy z řad zpívajících žen o pokračování v této činnosti.“

Odpovědi na otázku, jak dlouho jsou dotázaní členy spolku, až na jednoho, je shodná. **Dlouhotrvající.** V jednom případě je členství neuvěřitelných 48 let, ostatní jsou členy 20-40 let.

Co vás vedlo k tomu, že jste přijal vedoucí funkci a jak dlouho tuto funkci vykonáváte?

Přijmout roli vedoucího či předsedy spolku vyplývá u každého z jiné skutečnosti. V jednom případě je respondent zakladatel a zároveň vedoucím **hned od prvopočátku** tj. 48 let. V několika případech **museli roli vedoucího přijmout** z důvodu udržení spolku. Funkci vedoucího ve třech případech vykonávají 14-18 let, ostatní 3-5 let.

„Hasiči byli v krizi a já jsem si řekl, že to nemůže padnout, když já budu ve výboru. Měl jsem motivaci a vzor a měl jsem blíž k mladým, než stávající starosta...“; „..., ne, že by nebyl nikdo schopen, určitě by se našli, ale ochoten hlavně toto dělat. No a tak jsem na to kývl. Začal jsem jednatelem a skončil jsem jako předseda. Už to dělám 18 let.“; „Já jsem sice původně ani nechtěl. Vyhovovalo mi, být ve výboře, organizovat zájezdy a starat se o kulturu, ale pak nebylo zbylí. Tak jsem to vzal.“; „Tak začala kynologie v Otících. Hned od začátku jsem ji vedl. Ostatní ještě neměli tolik zkušeností jako já. Už tehdy jsem byl na dost vysoké úrovni se svým německým ovčákem.“; „Vedoucí funkce vyplynula ze skutečnosti, že jsem dříve jako učitelka ZŠ vedla dětské sbory a měla jsem mnohaleté zkušenosti, také jsem 10 let zpívala v Pěveckém sdružení slezských učitelek, kde jsem si všímala práce dirigenta, z čehož dodnes hodně čerpám a v neposlední řadě mně k tomu vedl osobní vztah k bývalému Smíšenému pěveckému sboru Otice.“; „Já jsem řekl na výroční schůzi, že to беру na dobu přechodnou. A budu se snažit, abych našel někoho mladšího.“; „Do funkce předsedy jsem byl zvolen v roce 2016. Předtím už jsem byl 6 let členem výkonného výboru, takže když se bývalý předseda rozhodl skončit ve své funkci, bral jsem to jako možnost pokračování v započaté práci pro oddíl, kterého jsem tolik let součástí.“

Jak se vnímáte jako vedoucí? Co je na této práci hezké a co obtížné?

Ve všech případech respondenti na tuto otázku **reagovali úsměvem či smíchem**. Odpovědi se neshodují ani v jednom případě. Měla jsem pocit, že to byla jedna z nejobtížnějších otázek. „*No, tak jaký jsem...já se snažím ctít hlavně zákony, možná se to některým nelíbí.*“, „*Já se nijak nepovyšuji. Já jsem za celou dobu z toho neměl ani sebemenší finanční zisk. Dělam to rád.*“, „*Těžko se dá vyjádřit, jak se člověk vnímá jako vedoucí, asi by bylo lepší se zeptat našich členů, jak vnímají oni mne...*“, „*Vnímám se zcela normálně a přirozeně.*“, „*Lidi mě mají rádi. Já si myslím, že jsem vzorem trošku. Ne úplně všem, ale jsem.*“, „*No, to se tam nebude moc ani napsat. Jsem zastáncem demokracie v rukou silného jedince. Mám radost, když můžu někomu pomoc.*“

Na dotaz co je na práci vedoucího hezké a co obtížné, převažovala pozitivní mínění. Tím nechci tvrdit, že práce vedoucího spolku není obtížná. Všichni dotazovaní mají **radost z každého úspěchu** ať už v soutěžích, výstavách a společných akcích. Všechny spojuje **potěšení z pomoci druhému, vzájemné setkávání, být mezi lidmi s kamarády**. „*Já jsem vždycky vnímal myslivost i tu funkci, že si chci při té myslivosti odpočinout. Být s kamarády, pořešit problémy.*“, „*No co mě baví...To je být mezi lidma. Vidět ty babičky na té schůzi, jak se baví.*“, „*Hezké je každé setkání na středečních zkouškách s kamarádkami, kde vládne přátelská atmosféra...*“, „*Mám radost, když můžu někomu pomoci. Když vidím, toho, kdo se řídí mými radami, to nejsou rozkazy. Nakonec vidíme, že to děláme dobře. Že ten kluk nebo holka dosahují úspěchy s pejskem.*“, „*Pěkné je, když jsme na závodech a děcka vyhraju, když se povede společenská akce. Hezké je, když je za náma výsledek...*“, „*Naopak hezké je, když se něco podaří a může to být v podstatě cokoliv. Organizace úspěšné akce, sportovní úspěch nebo jen když vidíte, že například děti a mládež mají radost z fotbalu, nových dresů, míčů, prostě všeho co se jim snažíme v rámci našich možností zajistit. A právě tohle jsou důvody, které mi pomáhají v této mnohdy nevděčné funkci vytrvat.*“

Nesnadné na funkci vedoucích podle dotazovaných je **časová náročnost, samotné řízení, velká zodpovědnost, přibývající byrokracie** a u některých **věk**.

„*Předseda dneska zodpovídá za všechno.*“, „*Obtížný už je ten věk, průměrný věk máme 71 let. Ten věk nás omezuje v té aktivní činnosti, v tom co jsme dělali.*“, „*Obtížná je strašná byrokracie, papírování a toho pořád přibývá a přibývá.*“, „*Je to náročné na čas samozřejmě. Já jsem teďka v důchodu, tak mi to už takový problém nedělá. Plně chápu ty naše členy, kteří mají rodiny a musí plnit úkoly, aby uživil rodinu.*“;

„Časově obtížné je hledání vhodného repertoáru.“; „Obtížné je to, že ne se všemi se člověk domluví.“; „Obtížné na této funkci je řízení spolku v tom smyslu, že členové mají rozdílné pohledy na různé věci, mají různé požadavky, připomínky a nedá se tyto záležitosti vždy realizovat ke spokojenosti úplně všech.“

Jak funguje řízení spolku?

Fungování spolku se řídí podle stanov. Stanovy musí mít veškeré organizace. Druhým důležitým dokumentem je provozní řád spolku. Všichni se řídí podle schváleného plánu práce, který si členové odsouhlasí na členské schůzi. Vrcholným orgánem spolku je výbor. Počet členů výboru se u dotazovaných pohyboval od 5-11 členů- předseda, jednatel, předseda revizní komise, předseda kontrolní komise, pokladník, hospodář, někde mají kronikáře jinde kulturního referenta (počet je dán velikostí spolku). Výbor se schází v každé organizaci jinak, jak říkají vedoucí spolku, podle potřeb. Co pět let se volí nový výbor a nový předseda. Někteří členové spolku se scházejí pravidelně 2x v týdnu (např. kynologové, hasiči). Povinně se musí udělat jednou ročně členská schůze. Myslivci mají čtyři schůze ročně a jednu výroční členskou schůzi. Ve všech spolcích se vybírají členské příspěvky. Předseda AVZO si pochvaloval velkou volnost ve spolku. Ženský pěvecký sbor není spolek, ale neformální uskupení občanů, nemá tedy žádné stanovy.

Největší problémy spolku.

Jako největší problém kromě kynologů a hasičů, respondenti uváděli **stárnutí členské základny**. *„Tak stárneme, to je šílené.“; „...je čím dál větší nedostatek aktivních hráčů ve všech družstvech. U mládeže bych příčinu viděl v tom, že v dnešní době mají daleko více možností, jak trávit svůj volný čas a myslím, že nejsou všichni správně vedeni svými rodiči k aktivnímu pohybu, což však může být v některých případech způsobeno tím, že na ně prostě nemají dostatek času.“; „Jedině, co je pro náš sbor trochu omezující, je průměrný věk sboru 63 let. Nedaří se nám získat mladší členky z řad místních žen.“; „Největší problém je, jak už jsem naznačil, věkový průměr. Ten je vysoký.“; „Problémy se vždycky najdou. Schází nám mláďa jako všem spolkům.“*

Ve třech případech uváděli dotázaní shodně problém ve skutečnosti, že ač mají velkou členskou základnu, **nedaří se zapojit aktivně všechny členy**. Na aktivním životě spolku se podílejí neustále titíž lidé. Dokonce jsou členové, kteří přijdou pouze jednou za rok na členskou schůzi. *„Problémem je, že všeobecně hodně aktivních z celého spolku je 25 lidí.*

Ostatní přijdou pomoci na vyzvání nebo jen slíbí pomoc. Táhne to, jak se říká jen to zdravé jádro, které to táhne pořád.“; „Třetí věc, to je ta, že se mi nedaří nějakým způsobem motivovat členy, aby se zúčastňovali akcí.“; „Když něco děláme, tak to dělají stabilně tak čtyři lidi. Ostatní se vezou. To zase naráží na to, že někteří jsou v práci nebo dělají soboty, neděle. On dá přednost práci.“; „A pak někteří členové, prakticky, tak jako v každých spolcích. No jsou členové, ale neaktivní. Takže v každém spolku máme zhruba určitý počet lidí, kteří jsou aktivní. Kdykoliv za nimi přijdu, vím, že můžu od nich očekávat pomoc. Jsou takoví, kterým musím říct 2-3x a nakonec nepřijdou. Pak jsou takoví, kteří přijdou 1x za rok na členskou schůzi.“

Dalším zmíněným problémem bylo, že nemohou současní vedoucí spolku **najít** ze sebe **nástupce**. Vůdčí kynologů tuto skutečnost označuje jako největší problém. Kromě toho uvedli dva z dotazovaných chybějící nebo **nedostačující zázemí**. Ostatní uvedené problémy byly individuální (např. **rostoucí byrokracie**, předseda myslivců zásadním problémem označil úbytek spárkaté zvěře a představoval by si lepší spolupráci se zemědělským podnikem)

Jaké věci v životě spolku dělají radost? Úspěchy.

Společným jmenovatelem radosti v životě spolku je **parta nadšených a pracovitých lidí**. Potěšením je **vzájemné setkávání, vytvořit něco pro druhé**. „Každá akce, která se povede, tak mě potěší. My jsme už sehraný tým. Pomáháme na „Zelných slavnostech, sportovní akce, družba se Slovenskem.“; „Radost mi dělá už jen to, že jsou lidé, kteří si chtějí spolu zazpívat, vytvořit něco hezkého pro druhé.“; „Máme už několik let, což nám závidí dlouhodobě všechny organizace kolem, že máme bezvadnou partu. Proto máme hodně členů. Že jsem nedovolil zavést ve spolku nějaké placení, nějaký byznys. Protože, tam, kde se pracuje s penězi, tak se vždycky něco stane. Peníze dělají zle mezi lidmi. Za mě to o penězích nebude. Bezvadná parta, navíc pracovitá.“; „Největší radost to je ta společenská záležitost, že jsme všichni pohromadě, když vidím tu radost starších ze setkávání. Jsou členové, kteří jsou skutečně obětaví, vím, že to nedělají pro sebe, ale pro lidi v obci.“; „Zase se vracím k té volnosti a to že jsme parta.“

Úspěchy spolků se shodují v mnoha aktivitách, jako jsou **zdařilé soutěže, výstavy**, ale také **dobře zorganizovaný ples či brigáda**. „Největší úspěchy máme ve společenských akcích a hlavně v práci s dětmi. Příprava dětí na soutěže.“; „Já mám radost, když se nám povede udělat hon a dodržet myslivecké zvyky a tradice. Jako třeba letos, byl to krásný hon. Ulovilo se letos ten počet zajíců, který jsme chtěli. Poslední leč proběhla, tombola, jak na plese. Bylo

tam pasování nové členky. Vyhlásování krále honu, nejlepší psovod, nejlepší honec. K tomu dostanou cenu. To se myslím, že se nám daří. Dobrý je též myslivecký ples.“; „Děláme plesy nebo nějaké sportovní aktivity, výšlapy.“; „Za úspěch považuji také, že se nám daří oživit slezské lidové písničky a nabízet je našim posluchačům tak, aby je pohládily po duši a připomněly jim, z jakého regionu pochází.“; „Jako největší úspěchy z poslední doby bych uvedl každoroční úspěšnou realizaci, v našem okrese velice oblíbeného, mládežnického turnaje a obnovení dorosteneckého družstva po čtyřleté pauze.“

Jaká je členská základna spolku.

Spolek	Počet celkový	Místní	Přespolní	Věkový průměr	Věk 5-15	Věk 16-20	Věk 21-30	Věk 31-50	Věk nad 50
Zahradkáři	44	43	1	71,5	-	-	-	-	44
TJ	127	78	49	-	24	21	27	41	14
Myslivci	15	8	7	-	-	-	1	3	11
Kynologové	66	9	57	-	5	3	7	26	25
Hasiči	124	115	9	-	15	8	2	20	79
ŽPS	25	14	11	63	-	-	-	2	23
AVZO	52	15	37	-	-	-	2	24	26

Tabulka 2. Členská základna spolku

Vzdělanostní strukturu vedoucí spolku přesně neznali, proto do tabulky tyto údaje nezahrnují.

V čem vidíte absenci mladých lidí?

Tuto otázku jsem nepokládala vedoucímu kynologů, tělovýchovné jednoty a starostovi hasičů, protože Ti ve své základně zájem dětí nepostrádají. Jen starosta hasičů podotkl, že mají problém kolem 11-12 věku dítěte, kdy děti v tomto věku přestávají mít o členství ve sdružení hasičů zájem. Dále hovořil o obrovském propadu ve věku 18-30 let. Příčinu vidí v tom, že v době, kdy tato věková skupina byla ve věku dětí, **nenášel se nikdo ve spolku, který by se věnoval dětské kategorii** (přípravou na soutěže apod.)

Absenci mladých lidí řeší především spolek zahradkářů a myslivců. Tento problém řeší již dlouhou dobu, největší příčinu vidí respondenti **v obecně známých problémech této doby** (hodně marketů, lidé dávají přednost technice) „*Mladí ve spolecích nejsou, to je podle mě*

dobou. Je to taková doba, si myslím... Vévodí tomu, myslím zahrádkáři. Dneska je plno televize, internetu. No u nás by to nemuselo být takové.“; „Já myslím, že důvodem je ale hlavně teď současná doba. Hodně těch marketů... No nebo ještě jinak, když to vezmu zpátky. Já jsem byl asi jediný, kdo měl na zahradě bazének na koupání. Všichni měli plné zahrady ovocných stromků. A dneska! My jsme tu soutěž ukončili, protože na těch zahradách nebylo co hodnotit. Samé betony, chodníčky, bazény. To, co bylo hlavním důvodem každého zahrádkáře, mít kousek záhonku, kde si vypěstuje zeleninu a stará se o přírodu. To už pomalinku vymizelo.“; „A to není jen v našem spolku! Současná doba je taková!“

Kritický ke svému spolku byl předseda myslivců. Zavinění nesvaloval na současnou dobu, ale příčinu absence mladých vidí v tom, že **samotní členové proto nic nedělají**. Uvědomuje si i velkou zodpovědnost za práci s dětmi, kterou tato činnost obnáší. *„To je jednoduché. My se vůbec nestaráme o mladé. Nikdo to nechce dělat. Já si pamatuji, když jsem začínal, že byl v Oticích kroužek myslivecký. Pokud se zájemci nerekrutují z rodin, tak jedině z těch kroužků by se mohlo. My už jsme se tím zabývali, ale to nikdo nechce dělat. Mluvil jsem s paní ředitelkou místní školy, tam by stačilo jen říct, že chceme kroužek myslivecký.“*

Pohled sbormistryně volného uskupení občanů na nezájem mladých lidí vidí hned v několika problémech: *„Příčin může být několik. Jednak mladší ženy asi odrazuje naše věkové složení, raději se asi stýkají se sobě rovnými vrstevnicemi. Možná i proto, že jim nevyhovuje náš repertoár skládající se převážně z lidových písniček. Dále proto, že mají jiné zájmy a koníčky a nemají chuť ani čas obětovat svůj volný čas pravidelným zkouškám a nedělním koncertům. Nebo prostě raději věnují svůj čas rodině, dětem. Bez ochoty a tolerance rodiny se nedá taková činnost provozovat bez následků.“*

Konkrétní spolupráce s obcí

Spolupráci s obcí si všichni dotázaní velice pochvalovali, každý si váží finanční podpory, kterou každoročně dostávají. **Oceňují spravedlivost a systém v přiznaných finančních částkách.** *„...tak jak se máme dobře za současného starosty, tak jsme se nikdy neměli. Starosta nastavil určité pravidla, které platí. Za loňský rok nám ještě přidal.“; „Když jsem já začal pracovat jako starosta hasičů, tak jsme od obce ne, že nedostali nic. Tu a tam nám nakoupili přilby pro děcka, nějaké mikiny z položky na ochranné prostředky a tak....Až já jsem začal oficiálně žádat. Začal jsem praporem, na který nám obec přispěla 25 tisíc, pak*

jsem koupil nějaké uniformy, hadice, že. Jak přišel Vlád'a (současný pan starosta), tak s tím začal dělat pořádek. Jen já jsem žádal a fotbalisté nežádali nic a dostávali 300 tisíc ročně. Takže se s tím konečně udělal pořádek.“;

„S obcí je od začátku velmi dobrá spolupráce, protože je také v zájmu obce, aby byl kulturní život obce něčím obohacován a stmelován. Vážím si proto i finanční podpory obce, bez které by nebylo možné v takovém měřítku sbor provozovat.“;

„Obec pronajímá našemu spolku za symbolickou cenu fotbalové hřiště a budovu Sokolovny. Obecní zastupitelstvo každoročně uvolňuje z obecního rozpočtu finanční dotaci, která je zásadní pro činnost spolku.“

Jaký je konkrétní přínos spolku pro obec a jaký pro společnost?

Přínos pro obec se ve většině případů shoduje a to v **aktivní účasti spolků na životě v obci**. Nechybějí na velkých brigádách na zvelebení obce, jako je např. sázení stromků, ale hlavně **se podílí na kulturním dění a celkovém životě v obci**. Mnozí si pochvalovali nově vzniklý tzv. celoroční přehled kulturních a společenských akcí. Nic se neděje nahodile, vše je předem naplánováno. **Spolky spolu navzájem a s vedením obce spolupracují. Dotázaní společně participují na Zelných slavnostech, soutěže o Vesnici roku, Karmaš, Advent, organizování plesů, výstavy, družební spolupráce se Slovenskem, Maďarskem a Polskem.**

Spousta akcí je tradiční pouze pro některý ze spolků, např. pro hasiče je typickou akcí „Pálení čarodějnic“, Memoriál Josefy Smoleně (hasičská soutěž) z preventivní činnosti je to školení dětí „Hasík“ a každoroční letní tábor nebo soustředění pro děti. Ženský pěvecký sbor tradičně organizuje dva velké koncerty (jarní a vánoční). *„Sbor přispěl velkou měrou také 3x v soutěžích o Vesnici roku, kdy obec získala jednou oranžovou a poté modrou stuhu. Pravidelně vystupujeme na Otických zelných slavnostech, účastníme se družebních akcí v příhraniční spolupráci obcí (Polsko, Slovensko) a zpíváme každoročně státní hymnu u pomníku padlých 28. října a 8. května u příležitosti významných státních svátků.“;*

„Kulturních akcí děláme myslím dost, ne myslím, děláme ples, čarodějky. Stavění majky jsme už zrušili nebo kolem toho byl akorát binec. Memoriál Josefa Smoleně, letos budou mít i děcka závody v květnu, letos bude Karmaš v naší režii, Zelné slavnosti, Advent. Každoročně organizujeme tábor v létě (to už děláme od roku 1993), druhým rokem děláme pro děcka soustředění pro hasiče v našem zařízení na Kružberku.“;

„Pomáháme, kde je potřeba. Od sázení stromků, Zelné slavnosti.“;

„Náš spolek provozuje soutěžní i nesoutěžní sportovní činnost a vytváří pro ni materiální a organizační podmínky. Svoji činností pomáhá rozšiřovat povědomí o prospěšnosti sportu zejména v oblasti jeho vlivu na zdraví. Provozuje a udržuje vypůjčené sportovní zařízení - fotbalové hřiště včetně budovy Sokolovny a zároveň vytváří možnosti užívání sportoviště pro zájemce z řad veřejnosti, zejména pak mládeže.“;

„Pomáháme při každé akci. A to je dobře. Líbí se mi, jak to dělá pan starosta. Svolává vedoucí spolků a tam se vždycky domluvíme, co kdo konkrétně udělá. Tak to bylo kdysi, pak se to zrušilo. Ono to tak špatné nebylo. Je dobré si říct, co můžeme očekávat, s čím můžeme pomoci. To je úžasná věc. Když je to možné, tak se zapojíme a pomůžeme.“

Můžete mi říct, jakou budoucnost pro váš spolek očekáváte a jaké budou hlavní úkoly, které spolek bude plnit? Jaké výzvy před vámi stojí?

Z odpovědí na tuto otázku jsem z některých cítila jakési obavy z budoucnosti, což odpovídá věku dotazovaných. Reakce byla různorodá. Bylo vysloveno přání dalšího fungování a pokračování v práci ve spolku, ale také **velká bázeň o ukončení činnosti**. *„Obávám se toho nejhoršího, že skončí. Toho se bojím nejvíc. A mám takové tušení, jak ti lidé pomalu odcházejí a nemohou pro ten spolek nic udělat. Jsem trochu pesimistický, že to bude otázka pěti let. Zahrádkářská organizace jako taková skončí...“*

Další obavou a problémem třech dotázaných je **nástupce**. *„Největší problém v budoucnosti vidím, kdo to vedení převezme. Já mám utkvělou představu, že předseda psíčkařů v Oticích by měl být otičák. To je moje priorita, přímá spolupráce s obcí je důležitá. Cizí už to nebude nikdy ono. Není řečeno, že musí mít za sebou mistrovství. Musí být organizačně schopný, obětavý.“;* *„Přál bych si, aby sdružení pořád fungovalo. Dodržet zásady, stanovy.“;*

„...když přitáhnem jakékoliv děcko k té hasičině, bude pro nás plus. Ať to máme komu předat.“; *„Stále si myslím, pokračovat a vychovávat si nástupce. Udržovat tu výši prevence požární výchovy alespoň tak jak to je. Plus spolkový život dál rozvíjet.“;*

„Naším hlavním úkolem bude zajištění bezproblémového fungování našeho spolku po všech stránkách a snaha o neustálé zlepšování podmínek pro propagaci sportu v obci, zejména u mládeže. Dále se budeme snažit i nadále prohlubovat naši spolupráci s obcí.“;

„Proto bych byla ráda, kdyby náš sbor pokračoval ve stejném duchu radosti z hudby, tvořivě přistupoval ke každé i malé písničce, a tím vytvářel budoucí charakter sboru. Kdo nežije a nepracuje s radostí, nadře se a ještě je zklamaný. Ráda bych proto pokračovala v započaté tradici před pěti lety, udržela standardní laťku výkonu sboru. Pokud se sbor omladí, tak by bylo možné uvažovat i o vyšších cílech a náročnějších programech.“;

„Je nás dost, tak si myslím, že bychom dál měli fungovat. I když může někdo vypadnout, třeba stárím...Ono by to mělo fungovat dál.“

4.6 Shrnutí výsledků průzkumu

Počáteční motivací vstoupit do spolku byla rodinná tradice, záliba o problematiku spolku a koníček, který mohou dál rozvíjet.

Přijmout roli vedoucího spolku v mnoha případech vyplynula ze skutečnosti, že nebyl nikdo jiný, aby tuto zodpovědnou a mnohdy nevděčnou práci přijal. Všichni dotazovaní měli zkušenosti již v práci ve výboru. Svou vedoucí funkci někteří dělají již spoustu let.

Otázka, jak se vnímají jako vedoucí, vedla u všech k neverbální reakci – k úsměvu. Vyvolalo to ve mně pocit, že tato otázka patřila k nejobtížnějším. Myslím, že dotazovaní měli problém sebe zhodnotit. Odpovědi byly různorodé. Např. vnímání sebe sama jako autorita, vzor ostatním, ctění zákonů, vnímání se jako běžný člen jen s více povinnostmi nebo chápání se normálně a přirozeně.

Na práci ve spolku je mnoho pozitivního a hezkého, jak vyličili vedoucí spolků. Podstatný pro všechny je dobře fungující kolektiv, vzájemné setkávání se, přátelství a volnost. Motivující je úspěšná společenská akce, zdařilé soutěže (hlavně úspěchy s dětmi). Obtížné na práci ve spolku uváděli dotazovaní různé problémy. Např. hledání nástupce; řízení spolku a nemožnost vyhovět všem; vyšší věk, který omezuje v aktivní činnosti; rostoucí byrokracie; časová náročnost.

Dotazovaní se snažili specifikovat problémy spolku. Vedoucí zahrádkářů, vedoucí ŽPS, AVZO i myslivci jako závažný moment označili vysoký věkový průměr. Hasiči, myslivci i zahrádkáři uvedli jako velký problém malou aktivitu členů u některých až pasivitu (přijdou pouze jednou za rok na členskou schůzi). Aktivně pracuje stále stejná, sehraná parta lidí. Vedoucí kynologů a AVZO uvedli problém, že nemohou najít za sebe nástupce a hasiči a tělovýchovná jednota mají nevyhovující zázemí.

Naopak když vedoucí spolku hovořili o věcech, které jim přinášejí radost a čeho si na svém spolku váží, pochopila jsem velkou sílu, energii, která převyšuje výše zmíněné problémy. Potěšení a uspokojení mají z dobře zorganizované akce, soutěže, turnaje. Největší radost je se setkávání, volnosti. Hasiči, tělovýchovná jednota, kynologové si navíc pochvalovali úspěšnou práci s dětmi a smysl této práce do budoucnosti. Společným znakem potěšení u všech vedoucích byla sehraná, pracovitá parta lidí.

S předsedou spolku myslivců, zahrádkářů, AVZO a vedoucí ŽPS jsme hledali příčinu absence dětí a mladých lidí ve svém spolku. Někteří viděli příčinu v dnešní době, jiný styl života. Vedoucí ŽPS uvádí příčin hned několik, věkové složení sboru, repertoár (což může odrazovat mladší generaci) jiné zájmy. Konkrétní příčinu vidí předseda myslivců v tom, že pro získání mladých do svých řad nic nedělají. Nenašel se zatím nikdo, kdo by se toho ujal.

Konkrétní spolupráce s obcí je podle dotazovaných na vysoké úrovni. Nápomocný k aktivní činnosti všech spolků je celoroční přehled kulturních a společenských akcí obce. Spolky pomáhají, kde je potřeba. Např. sázení stromků, pomoc s organizací Zelných slavností, výstavy, koncerty, soutěže o Vesnici roku, družební akce, Advent. Všichni si pochvalovali dotace od obce, které dříve nezažili, kromě toho vítají spravedlnost v dotačním systému v obci. Přínos pro obec a pro společnost vidí respondenti v reprezentaci obce v okolních vesnicích, v práci s mládeží. Předseda TJ a kynologové svou činností rozšiřují povědomí o prospěšnosti sportu, starosta hasičů vidí přínos v preventivní činnosti. Předseda zahrádkářů si posteskl, že už nemají tolik aktivit jako dříve. Důvodem je věkový průměr členů spolku.

Závěrem měli dotazovaní vyjádřit své vize do budoucnosti. Předseda zahrádkářů se bojí toho nejhoršího. A to zániku organizace. Vedoucí ŽPS po mnohaletých zkušenostech je zvyklá nic neočekávat. Vyslovila přání, aby sbor dál pokračoval ve stejném duchu. Pokud se sbor omladí, bude možné uvažovat o vyšších cílech (náročnější programy). Předseda kynologů vidí největší problém do budoucnosti v tom, kdo převezme vedení. Jeho priorita je, aby to byl člověk z obce Otice, který by byl s obcí spjatý a byl organizačně schopný a obětavý. Předseda myslivců by si přál, aby sdružení stále fungovalo a dodržovaly se zásady a stanovy myslivosti. Předseda TJ bude nadále prohlubovat spolupráci s obcí a obec sportovními výsledky úspěšně reprezentovat. Starosta hasičů věří, že přivedou do svých řad další nadšence z řad dětí. Dál bude pokračovat v nastavené práci, vychovávat si nástupce.

Závěr

Bakalářská práce je zaměřena na možnosti trávení volného času v obci Otice. Předložená bakalářská práce se skládá ze čtyř kapitol. První teoretická kapitola se zabývá teoretickým vymezením volného času. Další kapitola se věnuje charakteristice obce, jejímu legislativnímu vymezení a významu, třetí kapitola je věnována organizacím a spolkům působícím v obci Otice včetně role komise pro kulturu, sport a rodinu, volnočasovým zařízením v obci. Poslední kapitola je věnovaná průzkumu.

Ve své práci jsem se zaměřila především na spolkový život v obci. V teoretické části jsem se zaměřila na vyhledávání a studium odborné literatury. Má zkušenost je taková, že literatury je málo a problematice spolků se nikdo nevěnuje. Podařilo se mi najít vhodnou literaturu řešící volný čas – definice, funkce volného času, životní styl a také vliv lokálního prostředí. Velké úsilí jsem věnovala samotné obci a neziskovým organizacím. Problematika obcí je rovněž rozsáhlá, ale literatura je vždy orientována jedním směrem. Teoretici státu a práva mají svou výšeč poznání, stejně jako samosprávní legislativci. Najít literaturu, která by řešila obec a spolky v kontextu s volným časem je nereálné. Musela jsem tak kombinovat literaturu s vlastními poznatky získanými rozhovory se starostou obce, zaměstnanci obce, případně bývalými studenty zabývající se podobnou problematikou.

Hlavním záměrem mé bakalářské práce bylo získat data od a pro vedení obce, spolků a neformálních zájmových uskupení občanů. Samozřejmě data nejdříve získat, potom je analyzovat a nakonec vyvodit závěry a v ucelené podobě je předat těm, kteří s nimi mají do budoucna pracovat. Tedy zase obci a jejím spolkům. Jedním z cílů bylo poznatky předat zpracovatelům strategického plánu Otice, společnosti Ekotoxa, což se také podařilo.

Můj osobní cíl, získat nové poznatky o společenském a spolkovém životě obce a zjistit, jaký je přínos obecních spolků pro jejich členy i ostatní obyvatele obce, se mi podařilo naplnit jen zčásti – zjistila jsem pohled vedoucích spolků, ale už ne obyvatel obce. Vzala jsem si v prvním předsevzetí „velký koláč“. I v práci s výsledky průzkumu jsem provedla spíše prvotní vyhodnocení, s daty bude možné ještě dále pracovat a důkladněji je analyzovat některou ze zavedených metod (otevřené kódování apod.). Přesto však věřím, že i v prezentované podobě může být bakalářská práce jistým přínosem pro diskusi o významu občanské angažovanosti a spolkovém životě v malých obcích.

Seznam použité literatury

- BENDL, Stanislav a kol. *Vychovatelství. Učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada Publishing a.s., 2015. ISBN 978-80-247-9763-2.
- BENDL, Stanislav a kol. *Vychovatelství. Učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada Publishing a.s., 2015. ISBN 978-80-247-9762-5.
- HÁJEK, Bedřich a kol. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.
- HÁJKOVÁ, Alena. *Teoretické minimum k úpravě poměrů občanských sdružení od účinnosti nového občanského zákoníku*. Praha: Česká rada dětí a mládeže, 2013.
- HALÁSEK, Dušan. *Veřejná ekonomika*. Opava: Optys, 2007. ISBN 80-85819-60-0.
- HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
- CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického průzkumu*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2016. ISBN 978-80-271-9225-0.
- JANIŠ, Kamil. *Volný čas seniorů*. (Kamil Janiš, Jitka Skopalová). Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5535-9.
- JELÍNKOVÁ, Jitka. *Občan, spolek, obec a úřad v ochraně životního prostředí: praktický průvodce*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-9964-1.
- KNOTOVÁ, Dana a kol. *Úvod do sociální pedagogiky*. Brno: Masarykova universita, 2014. ISBN 978-80-210-7078-3.
- KRATOCHVÍLOVÁ, Emilia. *Pedagogika volného času: výchova v čase mimo vyučování v pedagogické teorii a v praxi*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2004. ISBN 8022319300
- KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.
- MARTINEK, Branislav. *Otice- Z historie obce*. Obecní úřad Otice 1998.
- NĚMEC, Jiří a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 2002. ISBN 80-7315-02-3.
- PÁVKOVÁ, Jiřina a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-423-6.
- PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. Praha: Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.
- PETERKA, Ilona, HANIČÁK Ondřej, JANÁK Martin. *Spolkový život ve Slezsku*. Opava: Authors, 2016. ISBN 978-80-87789-35-3.

POSPÍŠILOVÁ, Helena. *Mládež, hodnoty a volný čas*. Olomouc: Hanex, 2010. ISBN 978-80-7409-036-3.

PŘADKA, Milan, KNOTOVÁ, Dana, FALTÝSKOVÁ, Jarmila. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. Brno: Masarykova univerzita 1999. ISBN 80-210-1946-8.

REKTOŘÍK, Jaroslav a kol., *Organizace neziskového sektoru*. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.

ŠVAŘÍČEK, Roman, ŠEĐOVÁ, Klára a kol. *Kvalitativní průzkum v pedagogických vědách*, Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

TETŘEVOVÁ, Liběna a kol. *Společenská odpovědnost firem společensky citlivých odvětví*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2017. ISBN 978-80-271-025-3.

TOMAŠČÁKOVÁ, Marcela. *Průvodce novým občanským zákoníkem*. Brno: Asociace nestátních neziskových organizací JMK.

Zpravodaj obce Otice 1/2017

Zpravodaj obce Otice 2/2017

Zpravodaj obce Otice 4/2017

Zpravodaj obce Otice 5/2017

Internetové zdroje

Obec Otice – oficiální stránky. *Informace o obci Otice*. [online]. [cit. 2018 - 04-01].

Dostupné z <https://www.otice.cz/informace-o-obci-otice-1/historie-a-soucasnost/>
<http://www.otice.cz/kulturni-a-sportovni-akce/rezervace-viceuceloveho-hriste-otice/>

Obec Otice. *Spolky a sdružení*. [online]. [cit. 2018 - 02-05].

Dostupné z <https://www.otice.cz/spolky-a-sdruzeni/hasici/>

Počty obyvatel v obcích. [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz;>
<http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>

Zemský archiv v Opavě. Dostupné z: <http://www.archives.cz/web/>

Rozhovor se starostou obce Otice – 14. 8. 2017, 16. 11. 2017

Rozhovor se zaměstnanci obce – 20. 9. 2017

Rozhovor se zaměstnankyní obce Janou Jaškovou – 14. 8. 2017, 4. 10. 2017

Seznam příloh

Příloha č. 1: Otázky k rozhovorům s vedoucími spolků

Příloha č. 2: Rozhovory s vedoucími spolků

Příloha č. 1 Otázky k rozhovorům s vedoucími spolků

1. Jaká byla vaše počáteční motivace vstoupit do spolku a jak dlouho jste členem spolku?
2. Co vás vedlo k tomu, že jste přijal vedoucí funkci a jak dlouho funkci vykonáváte?
3. Jak se vnímáte jako vedoucí? Co je na této práci pro vás hezké a co naopak obtížné? Co vám pomáhá, abyste v této pozici vytrval/a?
4. Můžete mi krátce popsat, jak funguje řízení spolku? Jednak formálně, podle stanov, a potom i neformálně, jak život věci přináší.
5. Můžete vyjmenovat 3-5 největších problémů spolku a říct, kde je podle vás příčina každého problému?
6. Jaké věci v životě spolku vám naopak dělají radost? Jaké jsou vaše největší úspěchy? Čeho si na svém spolku vážíte?
7. Jaká je členská základna ve vašem spolku? Můžete mi říci něco o věkové, a vzdělanostní struktuře, a jaký je počet občanů místních a přespolních.
8. V čem vidíte příčinu absence mladých lidí?
9. Jak konkrétně spolupracujete s obcí?
10. Jaký konkrétní je přínos vašeho spolku pro obec? A jaký pro společnost?
11. Můžete říct, jakou budoucnost pro váš spolek očekáváte a jaké budou hlavní úkoly, které spolek bude plnit? Jaké výzvy před vámi stojí?

Příloha č. 2: Rozhovory s vedoucími spolků

Rozhovor se starostou Sboru dobrovolných hasičů Otice

1. „Jako děti jsme všichni byli hasiči a fotbalisti. Fotbal mi nešel, tak hasičem jsem zůstal. Nehledě na to, že jsem viděl vzor ve svých rodičích, kteří pracovali s dětmi. Do hasiče jsem vstoupil v první třídě. Oficiálně jsem hasič od 18 let, to znamená od roku 1984.“

2. „Ve spolku dobrovolných hasičů není předseda, ale starosta hasičů. Funkci starosty vykonávám od roku 2004. Od roku 1988 jsem byl vedoucím mládeže, od roku 1993 jsem byl náměstkem starosty a postupně si mě bývalý starosta pan Josef Poštulka připravoval na to, ať to po něm převezmu. Hasiči byli v krizi a já jsem si řekl, že to nemůže padnout, když já budu ve výboru. Měl jsem motivaci a vzor a měl jsem blíž k mladým, než stávající starosta...“

3. „Smích... „Lidi mě mají rádi. Já si myslím, že jsem vzorem trošku. Ne úplně ve všem, ale jsem. Obtížná je strašná byrokracie, papírování a toho pořád přibývá a přibývá. Pěkné je to, když jsme na závodech a děcka vyhraju, když se povede společenská akce. Hezké je, když je za náma výsledek, když je něco vidět. Někdy má člověk tendenci být vyhořený, ale když pak vidím děcka, které to baví, když vidím proč to dělat dál, tak to člověka zase nabije.“

4. „Stanovy musí mít veškeré organizace, veškeré spolky. To znamená, že stanovy jsou dané. Schvaluje je sjezd hasický, který se schází co 5 let v Přibyslavicích. Kde mají dobrovolní hasiči svůj zámeček. Tam se schází zástupci všech okresů, všech největších spolků a ti po různých diskuzích ty stanovy upravují. To znamená, že stanovy jsou dané, podle nich se má fungovat, ale skutečnost je mnohdy jiná...protože ne všichni mají čas, ne všichni mají ty možnosti. Bylo taky období, kdy jsem v tom sboru dělal úplně všechno... Ale teď už je období, kdy funguje i jednatelka. Teď popíšu ten výbor. Je starosta pak náměstek starosty. Další s těch vysokých funkcí je velitel. Optimální je, když je velitel i velitelem zásahové jednotky, což v Oticích máme, už dlouhodobě. Takže se nehádají co je čí, všechno si hlídá on. Pak je jednatelka, hospodářka, vedoucí mládeže. Měl by být kronikář, u nás je kulturní referent. Kroniku spíš máme takovou, kde si zakládáme výroční zprávy. Pak už jsou členové, jsou tam ještě vedoucí družstva mužů, vedoucí žen teď nemáme. Ve výboru máme 11 členů ± revizor, který je mimo výbor. Je zván na schůze, ale je mimo. Celkově je nás v současné době 124 členů. Z toho je 23 členů do 18 let. Kolik stanov máte? To je velká bichle, kde je vše zpracováno. Je to hodně velké čtení. Ale tam je dopodrobna rozepsáno spoustu věcí, počínaje soutěžema, fungování okrsků, kraje...“

5. „Problémem je, že všeobecně hodně aktivních z celého spolku je 25 lidí. Ostatní přijdou pomoc na vyzvání nebo jen slíbí pomoc. Táhne to, jak se říká jen to zdravé jádro, které to táhne pořád. Samozřejmě když nastane nějaký problém, jak byla třeba povodeň, tak to nás bylo hned 50. Jinak ostatní přijdou na schůzi, zaplatí členské, ale aby se aktivně zapojovali, do nějakých kulturních akcí, tak to ne. Vše to točíme opravdu tak ve 20 lidech.

Dalším problémem je, že nám chybí zázemí. My nemáme sociálky. Když nám holky cvičí děti, tak si ani nemají kam zajít na toaletu. To se scházíme už půl hodiny předem, než ta děcka přijdou. Na peníze si nemůžeme stěžovat. Peněz máme dost.

Třetím problémem vidím přibývající již zmíněnou byrokracii. To papírování...“

6. „Největší úspěchy máme ve společenských akcích a hlavně v práci s dětmi. Příprava dětí na soutěže.“

7. „Máme obrovský věkový propad mezi 18 – 30, v této kategorii máme asi 2 členy. Malincí začínají od 6 let. Od 6 -18 let máme 23 dětí a dva nám teď jistě přibudou. Ti špunti, jsou nejzlatější. Když jsem vedl děti po vojně až do doby, kdy jsem si dodělával vzdělání (chyběla mi maturita). To jsem tenkrát táhl já, děti měly velké úspěchy, vozily poháry ze závodů. Ty co jsem v té době vedl, tak ti mi teď vedou ty malé. Jako špunty jsem je tahal po závodech a dnes mi to vrací. Ta velká mezera je tím, že nebylo nikoho, kdo by vedl ta děcka. Zjistil jsem, že kolem 11-12 roku mají najednou nějaký blok a přestávají chodit do toho hasiča.

Vzdělanostní struktura- vysokoškolsky vzdělaných tam je pár lidí. Jinak to vidím tak půl na půl. Jsme skoro všichni místní.

U dětí máme jednoho přespolního, ale dědeček je z Otic. U dospělých pár dojíždí z Opavy, ale jsou to rodáci z Otic, ale pořád tady jsou...pomůžou“

8. -

9. „Musím zaklepat, že tak jak se máme dobře za současného starosty, tak jsme se nikdy neměli. Starosta nastavil určité pravidla, které platí. Za loňský rok nám ještě přidal. Peníze jsou dvoje. Je spolkový život a jednotka. Vše financuje obec. Když jsem já začal pracovat jako starosta hasičů, tak jsme od obce ne že nedostali nic. Tu tam nám nakoupili přilby pro děcka, nějaké mikiny z položky na ochranné prostředky a tak...Až já jsem začal oficiálně žádat. Začal jsem praporem, na který nám obec přispěla 25 tisíc, pak jsem koupil nějaké

uniformy, hadice, že. Jak přišel Vlád'a (pan starosta), tak s tím začal dělat pořádek. Jen já jsem žádal a fotbalisté nežádali nic a dostávali 300 tisíc ročně. Takže se s tím konečně udělal pořádek. My dneska pravidelně dostáváme 45 tisíc. Loni to nevycházelo, dostali jsme 43 tisíc. Teď jsme se vrátili znovu na 45 tisíc, protože peníze nadbývaly. Tak Lád'a říkal, nejvíce pro obec dělal ženský pěvecký sbor, hasiči a myslivci, tak těm ještě přidáme. A všichni byli pro. Kdo dělá pro obec a pro tu spolkovou činnost, tak dostane.“

10. „Spolupracujeme na dvou úrovních. Kulturní a veškerí členové zásahové jednotky jsou členové sboru. My si vytipujeme, kdo by se do té jednotky hodil nebo nehodil. Další agenda je potom práce velitele zásahové jednotky plus vedení obce. Tak to je po linii bezpečnostní. Po linii prevence máme dva lidi, kteří nám jezdí po školách. Začali nejdříve pro Otickou školu školit, ale teď už jezdí i do Opavy školit. A to 2. -5. třídu to je tzv. systém „Hasík“. No a pak jsou kulturní akce pro obec, ale i brigády. Dneska už těch brigád ubylo, ale dělají se ty obrovské brigády sázení stromků atd. Kulturních akcí děláme myslím dost, ne myslím, děláme ples, čarodějky. Stavění majky jsme už zrušili nebo kolem toho byl akorát binec. Memoriál Josefa Smoleně, letos budou mít i děcka závody v květnu, letos bude Karmaš v naší režii, Zelné slavnosti, Advent. Každoročně organizujeme tábor v létě (to už děláme od roku 1993), druhým rokem děláme pro děcka soustředění pro hasiče v našem zařízení na Kružberku.“

11. „Myslím si, že když teď vynecháme všechno, co víme o hasičtví, když přitáhnem jakékoliv děcko k té hasičině, bude pro nás plus. Ať to máme komu předat.“

Stále si myslím, pokračovat a vychovávat si nástupce. Udržovat tu výši prevence požární výchovy alespoň tak jak to je. Plus spolkový život dál rozvíjet. Hasiči jako takoví do roku 90 to byl, teď to řeknu blbě, ale takový živel. Když pískla siréna, tak všichni přišli, kdo měl montérky, tak šel pomáhat. Od revoluce se tomu udělal užší právní rámec. To znamená, že SDH je spolek jako myslivci, rybáři. Ale pak je jednotka. Jednotka jsou vyškolení lidi, kteří mají vybavení za hromadu peněz od obce. Ti hasiči zase můžou přijít, ale můžou dělat pouze pomocné práce. To znamená, že spolek se bude ještě více zaměřovat na tu spolkovou činnost. Bude vybírat ze svého středu lidi, kteří půjdou na školení zaměřené přímo na tu hasičinu. Musím zaklepat, že loni jsme byli venku jen jednou. A to máme krásné auto.“

Rozhovor s předsedou Mysliveckého sdružení Otice

1. „Tak motivace, dá se říci, že to bylo v rodině. Otec byl myslivecký hospodář dlouhou dobu a v podstatě zakládal v té době sdružení. Takže jsem s ním chodíval jako kluk do revíru a zažíval jsem všechny ty myslivecké věci, počínaje krmením, lovem. V té době se lovily koroptvičky, teďka se už dvacet let neloví, protože jich není. Zajíci, lovivalo se tady u nás kolem 200 zajíců. Takže jsem v podstatě ten život myslivecký měl v rodině zakotvený. Rodinná tradice. Potom jsme s bráchou dělali (on je o 8 let mladší) zkoušky. Já jsem členem už 40 let. To už je dlouhá doba.“

2. „Ono je to trochu složitější. V té době, kdy já jsem vstoupil jako člen do mysliveckého sdružení v Oticích, tak dva roky na to došlo k takové delimitaci nebo jak se to říká, mysliveckých sdružení. A my jsme se sdružili se Štáblovicemi, Uhlířovem a se Slavkovem. A jako takový eléf myslivecký, tak to jsem byl dlouhou dobu jenom jako členem. Ale potom postupem času a zejména po revoluci, jak se jednotlivé obce osamostatňovaly a chtěly mít svoje sdružení. Tak vlastně došlo k odloučení. První odešel Slavkov v roce 1993, v roce 2003 se od nás odloučily Štáblovice s Uhlířovem. Od té doby, ne, že by nebyl nikdo schopen, určitě by se našli, ale ochoten hlavně toto dělat. No a tak jsem na to kývl. Začal jsem jednatelem a skončil jsem jako předseda. Už to dělám 18 let.“

3. „No tak jaký jsem... Já se snažím ctít zákony hlavně, možná se to některým nelíbí, Když třeba projednávám na výboru návrh na odebrání povolenky, protože nedodržel provozní řád nebo porušil určitý zákon. S tím jsou potom problémy. Já jsem vždycky vnímal myslivost i tu funkci, že si chci při té myslivosti i na členských schůzích odpočinout. Být s kamarády, pořešit problémy. Ale v té době, kdy jsme byli společně s tím Slavkovem, s Uhlířovem, to byly takové problémy. Oni byli zvyklí lovit si tam sami a teď tam přišli jiní členové.... Řadě členů to vadilo.“

„Jaký jsem, snažím se ctít zákony a hlavně se zbytečně nehádat. Když už ale některé věci překročí určitou mez, tak člověk už musí určitým způsobem zakročit. Tomu se snažím jako vždycky vyhýbat. Nás je teď málo, tak se snažím na to dívat rozumně.“

Kdyby člověk neměl rád tu myslivost. Pro mě neexistuje den, kdy bych nešel do lesa. Napadl sníh, tak jdu vždycky krmit. Baví mě jednak ta péče o zvěř, když se podaří a vidím, jak se stavy té zvěře pomalu zvedají, myslím tu drobnou zvěř. Je to náročné na čas samozřejmě. Já jsem teďka v důchodu, tak mi to už takový problém nedělá. Plně chápu ty

naše členy, kteří mají rodiny a musí plnit úkoly, aby uživilí rodinu. Kolikrát se mi omlouvají, a na schůzi některé nevidím celý rok. Ale co s tím udělat? To je myslím ve spolicích asi všude.“

4. „No jak to funguje. Máme teďka schválené nové stanovy. Muselo se odsouhlasit, aby to bylo v souladu s občanským zákoníkem. Krajský soud, že. Zápis do spolkového rejstříku a to je základní dokument pro nás. Druhým je provozní řád spolku, kde už máme detailně rozpracovány podmínky lovu. Jak se bude rozdělovat zvěřina členům. Taky musíme myslet na ekonomickou část, ty peníze hlídat. Vrcholným orgánem mysliveckého spolku je výbor. To máme 5 členů, předseda revizní komise nebo kontrolní komise. Schůze máme čtyři do roka. Před členskou máme výborovou, aby se členové výboru mohli vyjádřit popřípadě připravit na členskou schůzi, když se budou projednávat nějaké zásadní věci. Teď se nám podařilo, že jednatel posílá pozvánky e-mailem. Vždy je uveden program, který se musí na schůzi schválit. Někteří nemají ty maily, tak se jim to musí doručit osobně. To zajišťuje jednatel. Výroční schůze bývá jedna, většinou koncem března. Když je nějaká mimořádná situace (když byly soutěže „Vesnice roku“, „Zelné slavnosti“), to se musí výbor sejít víckrát.“

5. „Začnu všeobecným problémem, který nás tíží. Snažíme se to trošku ovlivnit a to je, že máme značný úbytek spárkaté zvěře při srážkách s motorovými vozidly. To je jeden z velkých problémů. My na jedné straně se snažíme tu zvěř chovat, chránit a krmit. Dáváme za krmení značnou částku. V době nouze je nutné tu zvěř přikrmit. Na silnici z Otic do Uhlířova máme každoročně minimálně 10 kusů sražené zvěře. Když to vezmu 1500 Kč za jeden kus. Kdybych to vzal ekonomicky, ale to se tak nedá brát. Chlapi pak nemůžou pořádně lovit. Hospodář naplánuje odstřel 6 kusů a 5 je sražených. Problém se snažíme řešit, že instalujeme pachové ohradníky, ale nakolik je to účinné...to je diskutabilní. Objektivně to posoudit nelze.“

„Druhá věc, ta spolupráce s tím zemědělským podnikem, díky hospodáři je dobrá. Ale přece jenom nedosahuje té úrovně, jak bychom si přáli. Oni mají ty velké lány kukuřice, zelí tak nevadí. Pořád se mluví, že se ze zákona ustanoví, že když budou větší plochy než 30 hektarů, že musí být rozdělené alespoň 15 metrů pásem, kde bude nějaká nízká plodina. Kde se může divočák lovit. To se zatím nedaří. Když ty pásy tam nemají, tak ztrácejí možnost uplatňovat škody zvěří.“

„Třetí věc, to je ta, že se mi nedaří nějakým způsobem motivovat členy, aby se zúčastňovali akcí. Nás je ve spolku 15. Máme dva čestné členy, dva stálé hosty, ale ti se

nezúčastňují těch akcí. Ale z těch 15 členů, protože ta věková kategorie... Tak stárneme, to je šílené. Když něco děláme, tak to dělají stabilně tak 4 lidi. Ostatní se vezou. To zase naráží na to, že někteří jsou v práci nebo dělají soboty, neděle. On dá přednost práci.“

6. „Já mám radost, když se nám povede udělat hon a dodržet myslivecké zvyky a tradice. Jako třeba letos, byl to krásný hon. Ulovilo se letos ten počet zajíců, který jsme chtěli. Poslední leč proběhla, tombola, jak na plese. Bylo tam pasování nové členky. Vyhlásování krále honu, nejlepší psovod, nejlepší honec. K tomu dostanou cenu. To se myslím, že se nám daří. Dobrý je též myslivecký ples. Každá akce, která se povede, tak mě potěší. My jsme už sehraný tým. Pomáháme na „Zelných slavnostech, sportovní akce, družba se Slovenskem, Myslivecký den. A zase jsme u toho, kdysi nás tam chodilo 30-40. Dnes, když je nás 20, tak jsme tomu rádi. Ten trend takový asi je.“

7. „Celkem je nás 15. Z toho jsou dvě ženy, ty bych chtěl jmenovat. Místní a přespolní, to je tak padesát na padesát. Věková struktura, tak s tím bych se moc nechválil. Do třiceti let máme jednoho. Do padesáti let to jsou možná tři. Zbytek nad padesát, šedesát let. A to tam nepište, nejstarší jsem já...smích. Vzdělanost...no asi dva vysokoškoláci, středoškoláci asi čtyři.“

8. „To je jednoduché. My se vůbec nestaráme o mladé. Nikdo to nechce dělat. Já si pamatuji, když jsem začínal, že byl v Oticích kroužek myslivecký. Pokud se zájemci nerekrutují z rodin, tak jedině z těch kroužků by se mohlo. My už jsme se tím zabývali, ale to nikdo nechce dělat. Mluvil jsem s paní ředitelkou místní školy, tam by stačilo jen říct, že chceme kroužek myslivecký. Určitě se 15 děcek přihlásí. Ale chce to mít skutečně jednoho nebo dva lidi, kteří se tomu budou věnovat. Je tam také otázka určité zodpovědnosti za ty děti.“

9. „Já jsem nikdy neměl tolik práce, jak za současného starosty. Který mě zahlcuje... Měli jsme hon, schůzi. Nepamatuji si, že bychom pro obec mimo nějaké brigády, když jsme byli vyzváni, něco dělali. Spolupracujeme na Zelných slavnostech, sázení stromků, výstavy. Kdysi jsme čistili příkopy. Teď to dělají lidi z pracáku, nebo jak to tady mají... Dostáváme od obce celoroční přehled kulturních a společenských akcí. Teď třeba spolupráce na setkání Mikroregionu Hvozdnice. To nás nemůže zaskočit. Instalujeme výstavu, kde prezentujeme ukázkou naší činnosti.“

10. „Pomáháme, kde je potřeba. Od sázení stromků, Zelné slavnosti.“

11. „Rok se sejde s rokem a vše začíná od začátku. Skončí myslivecký rok, začíná odlov srnčí zvěře, péče o zvěř hlavně v zimě. Myslivecká sezóna je na podzim. Nejme až tak bohaté sdružení, co se týče množství zvěře. Snažíme se a budeme se snažit hlavně tu drobnou zvěř zachovat. Bažanti se tu kdysi lovili. Je jich vidět tak 10-15, 30-40 koroptviček. To je málo. Ta naše snaha...

Teď začne březen, budou mladí zajíčci, první vrhy. Lidi chodí na vycházky se psi a pouští je na volno. Já zavolám „nepouštějte je, jste v našem revíru, my za to platíme nájem“ Oni se starají o své mazlíčky, nezajímá je, že roztrhají ty zajíčky. Hnízdí tam bažanti, koroptve. Možná kdybychom tam dali nějaké cedule „Vstupujete do revíru, nepouštějte psy“. Myslím si, že by tam ta cedule nevydržela ani dva dny. V obecním zpravodaji na to apelují. To je složité. Přál bych si, aby sdružení pořád fungovalo. Dodržet zásady, stanovy.“

Rozhovor s vedoucí a dirigentkou Ženského pěveckého sboru

1. „Motivací mi byla událost v obci roku 2012, kdy se konaly II. Otické zelné slavnosti a mně napadlo, že by mohly bývalé členky Smíšeného pěveckého sboru Otice zaspívat k počtě své bývalé dirigentce paní Jiřině Kaprové, kterou starosta obce Vladimír Tancík u této příležitosti ocenil za rozvoj kultury v obci. Na počátku byla tedy jen jednorázová akce, po které následovaly úvahy z řad zpívajících žen o pokračování v této činnosti. Což se stalo v únoru 2013, kdy se poprvé sešlo jen 14 žen na zkoušce v ZŠ Otice. Postupně přibývalo nových členek sboru a v březnu měl sbor již 23 členek! Během tří měsíců nastudovaly pod vedením Bohuslavy Kvarčákové repertoár lidových písniček ze Slezska a Moravy a vydaly své první CD s názvem „Zpívání pod Chocholatkou“. Samozřejmě v něm nemohly chybět ani dvě zmíněné slavné písně Smíšeného pěveckého sboru „Když se u nás soubor zrodil“ a „Otické zelí“.

Od té doby uplynulo 5 zajímavých, hudbou a radostí naplněných let trvání ŽPS.“

2. „Vedoucí funkce vyplynula ze skutečnosti, že jsem dříve jako učitelka ZŠ vedla dětské sbory a měla jsem mnohaleté zkušenosti, také jsem 10 let zpívala v Pěveckém sdružení slezských učitelek, kde jsem si všimla práce dirigenta, z čehož dodnes hodně čerpám a v neposlední řadě mně k tomu vedl osobní vztah k bývalému Smíšenému pěveckému sboru Otice, který dirigovala nejlepší kamarádka mé maminky paní Jiřina Kaprová, ve kterém rovněž zpívala a tvořila pro sbor texty písniček moje maminka, také v něm zpívala moje sestra a já jsem sbor občas doprovázela na klavír. Takže poslechla jsem vnitřní hlas duše,

který nebylo možné neposlechnout a tím pokračovat v tradici sborového zpěvu v naší vesnici.“

3. úsměv...„Vnímám se zcela normálně a přirozeně. Mám pocit, že mi byla tato role dána osudem, nikoliv mou touhou nebo chtěním něco udělat. Prostě „stalo se to“ Prvotní a jediný záměr byl udělat radost paní dirigentce Jiřině Kaprové. Potom přišly reakce od zpěvaček, čemuž jsem pár měsíců odolávala, protože jsem měla v té době jiné priority.

Hezké je každé setkání na středečních zkouškách s kamarádkami, kde vládne přátelská atmosféra a jen občas to tvořivě zajiskří... Naplňuje mně velkou radostí a zadostiučiněním, když se po nesnázích při nácviu obtížné skladby najednou písnička „vyloupne“ a děvčata jí zpívají s lehkostí a úsměvem. Nebo když naše otické publikum nadšeně přijímá každé naše vystoupení na tradičních koncertech, anebo když pobavíme lidi na Zelných slavnostech humorným programem, který tvoříme společně. Příjemné pocity mám také z toho, že nás zvou na své akce i okolní vesnice, dokonce jsme měly příležitost zpívat i v Polsku nebo v blízkém Krmově, s jejímž Ženským pěveckým sborem jsme navázali družební kontakt.“

„Časově obtížné je hledání vhodného repertoáru, i když mi v tom pomáhá částečně internet a v posledních dvou letech členka sboru Michaela Uvírová – klavíristka, která na programu v počítači umí transponovat písničky, což je někdy nezbytně nutné. A potom udržet v hlavě všechny okolnosti před koncertem – pozvání účinkujících hostů, harmonogram zkoušek, tvorbu plakátů a pozvánek, domluvy s organizátory akcí, mít všechno s sebou – šaty, noty, boty... a ještě někdy myslet za ostatní členky, které nemají ty zkušenosti a leccos podcení. Abych setrvala v pozici vedoucí, mi hodně pomáhá skutečnost, že některé členky sboru, které si všimly, že toho má taková jedna vedoucí v seniorském věku hodně, ochotně samy od sebe přiložily ruce k dílu! To je velká jistota. A dokud se nenajde nebo sama nepřihlásí za mne nějaká šikovná náhradnice, setrám s radostí dál, protože hudba je pro mne víc než zábava a práce. Je to moje součást bytí, důležitá potřeba duše, jako je voda nebo potrava pro tělo.“

4.„Protože ŽPS není spolek, ale volné uskupení občanů, nemá tudíž žádné stanovy, což je na jednu stranu velmi výhodné, nesvazující. Každá členka sboru jedná na vlastní odpovědnost vůči sobě i celku. Zatím tento způsob vedení sboru funguje dobře. Je to hlavně o důvěře a vnímavosti potřeb i schopností jedince a celku.“

„Neformálně vyplynulo ze situací, kdo se ujme finančních záležitostí, kdo pomáhá s přípravou programů, kdo se obětuje pro výzdobu sálu nebo kdo přináší dobrou náladu a umí v pravý čas s něčím pomoci. Zatím to funguje ke spokojenosti všech.“

5.„Abych pravdu řekla, nepocituji žádné větší problémy sboru. Všechno plyne relativně klidně díky přátelským vztahům mezi členkami sboru a podpoře vedení obce, což je alfa a omega každého úspěšného konání.

Jedině, co je pro náš sbor trochu omezující, je průměrný věk sboru 63 let. Nedaří se nám získat mladší členky z řad místních žen. Častěji se k nám hlásí zpěvačky z Opavy a okolí, které mají zájem o sborový zpěv.“

6.„Radost mi dělá už jen to, že jsou lidé, kteří si chtějí spolu zazpívat, vytvořit něco hezkého pro druhé, dojímat se krásou tónů a textů z naší bohaté české hudební pokladnice. Jsem celým srdcem vlastenka a mým největším potěšením bylo, když jsem nacvičila se sborem několik Dvořákových moravských dvojzpěvů a mohla je oddirigovat na koncertech. O tom se mi ani v nejbujnější fantazii či ve snu nezdálo! Byla jsem za to hluboce vděčna a dojata....“

„ Za úspěch považuji také, že se nám daří oživovat slezské lidové písničky a nabízet je našim posluchačům tak, aby je pohladily po duši a připomněly jim, z jakého regionu pochází.“

„Radost mi dělá každý úsměv zpěvaček během vystoupení, to když vidím, že zpívají s nadšením a láskou...“

Vážím si na svém sboru toho, že nám jde o společnou řeč hudby. Že spolu hledáme možnosti, jak krásu hudby vycházející z duše vyjádřit svým hlasem. Vážím si píle a odhodlanosti členek sboru dokázat někdy i nemožné... Vážím si toho, že mi věří a že mě podporují v úsilí najít to nejcennější v hudbě – harmonii, krásu, lásku - Boha, protože hudba je jako chléb - dar Boží.“

7.„Jak jsem již uvedla, věkový průměr sboru je 63 let. Věkově se pohybujeme od 45 let do 83 let. Vzděláním je asi 10 členek s oborem bez maturity, se středoškolským 8 a 5 s vysokoškolským vzděláním. Místních občanek je 14, další 4 jsou bývalé rodačky žijící mimo obec a 7 je přespolních.“

8.,,Příčin může být několik. Jednak mladší ženy asi odrazuje naše věkové složení, raději se asi stýkají se sobě rovnými vrstevnicemi. Možná i proto, že jim nevyhovuje náš repertoár skládající se převážně z lidových písniček, i když doplňujeme repertoár o současné moderní písně. Dále proto, že mají jiné zájmy a koníčky a nemají chuť ani čas obětovat svůj volný čas pravidelným zkouškám a nedělním koncertům. Nebo prostě raději věnují svůj čas rodině, dětem. Bez ochoty a tolerance rodiny se nedá taková činnost provozovat bez následků“.

9.,,S obcí je od začátku velmi dobrá spolupráce, protože je také v zájmu obce, aby byl kulturní život obce něčím obohacován a stmelován. Vážím si proto i finanční podpory obce, bez které by nebylo možné v takovém měřítku sbor provozovat. Velkou pomocí je rovněž možnost konání pravidelných zkoušek v místní ZŠ bez finanční náhrady. Dochází také k propojování aktivit mezi spolkem s hasiči, kdy vystupujeme na jejich slavnostech.“

10.,,Každoročně organizujeme dva tradiční velké koncerty – jarní a adventní, které mají vždy bohatou návštěvnost občanů. Sbor přispěl velkou měrou také 3x v soutěžích o Vesnici roku, kdy obec získala jednou oranžovou a poté modrou stuhu. Pravidelně vystupujeme na Otických zelných slavnostech, účastníme se družebních akcí v příhraniční spolupráci obcí (Polsko, Slovensko) a zpíváme každoročně státní hymnu u pomníku padlých 28. října a 8. května u příležitosti významných státních svátků. Reprezentujeme obec v okolních vesnicích (Uhlířov, Slavkov, Chvalíkovice, Háj ve Slezsku), také v Opavě, kde jednou ročně provedeme charitativní koncert v domovech pro seniory“.

11.,,Po mnohaletých zkušenostech jsem zvyklá nic neočekávat! Očekávání = zklamání. A do budoucnosti nevidím, v dnešní době je velmi nejistá... Žiju přítomným okamžikem a vím, že jak žiju nyní, takovou vytvářím budoucnost. Proto bych byla ráda, kdy náš sbor pokračoval ve stejném duchu radosti z hudby, tvořivě přistupoval ke každé i malé písničce, a tím vytvářel budoucí charakter sboru. Kdo nežije a nepracuje s radostí, nadře se a ještě je zklamaný. Ráda bych proto pokračovala v započaté tradici před pěti lety, udržela standardní laťku výkonu sboru. Pokud se sbor omladí, tak by bylo možné uvažovat i o vyšších cílech a náročnějších programech. Mezi výzvy řadím každou, která přichází nečekaně a cítím ve svém srdci hned a bez rozmýšlení, že je to „pravé ořechové“. A pokud se pro ni nadchne i sbor, není lepší kombinace!“

Rozhovor s předsedou spolku Tělovýchovná jednota Otice

1. „Členem spolku jsem se stal před 24 lety, kdy jsem přestoupil jako hráč fotbalu z Ostroje Opava (dnešní SFC Opava) do TJ Otice a začal hrát za místní fotbalový oddíl v dorosteneckém družstvu.“

2. „Do funkce předsedy jsem byl zvolen v roce 2016. Předtím už jsem byl 6 let členem výkonného výboru, takže když se bývalý předseda rozhodl skončit ve své funkci, bral jsem to jako možnost pokračování v započaté práci pro oddíl, kterého jsem tolik let součástí.“

3. „Těžko se dá vyjádřit, jak se člověk vnímá ve vedoucí funkci, asi by bylo lepší zeptat se našich členů, jak vnímají oni mne a zda si myslí, že jsem člověk, který by takovou funkci měl vykonávat. Obtížné na této funkci je řízení spolku v tom smyslu, že členové mají rozdílné pohledy na různé věci, mají různé požadavky, připomínky a nedá se tyto záležitosti vždy realizovat ke spokojenosti úplně všech. Bohužel se stává, že lidé, kteří mají nějaký návrh nebo problém to vidí velmi jednoduše a neuvědomují si, že řešení může být z různých důvodů (např. administrativních, legislativních apod.) složitější než se zdá, zbytečně nákladné nebo dokonce neproveditelné. Z toho potom může pramenit jejich přesvědčení, že jako výkonný výbor neděláme pro spolek dobrou práci, i když sami nikdy nic podobného nedělali. Naopak hezké je, když se něco podaří a může to být v podstatě cokoliv. Organizace úspěšné akce, sportovní úspěch nebo jen když vidíte, že například děti a mládež mají radost z fotbalu, nových dresů, míčů, prostě všeho co se jim snažíme v rámci našich možností zajistit. A právě tohle jsou důvody, které mi pomáhají v této mnohdy nevděčné funkci vytrvat.“

4. „Formálně dle stanov je statutárním orgánem spolku předseda a výkonný výbor orgánem výkonným. Schůze výkonného výboru jsou svolávány podle toho, co je potřeba vyřešit, protože jsou věci, které musíme rozhodnout v plném počtu. Některé běžné provozní záležitosti není nutné řešit svoláním schůze, protože se během sezóny všichni potkáváme na domácích utkáních, kde má každý člen výkonného výboru svou funkci.“

5. „Problémy se u nás vyskytují průběžně tak jako v životě obecně, ale uvedl bych zde pouze dva hlavní. Tím prvním je neustále se horšící stav budovy Sokolovny, která je základnou našeho spolku. Příčina tohoto problému je jednoduchá a jasná, je to stáří budovy. Tím druhým je čím dál větší nedostatek aktivních hráčů ve všech družstvech. U mládeže bych příčinu viděl v tom, že v dnešní době mají daleko více možností jak trávit svůj volný čas a myslím, že nejsou všichni správně vedeni svými rodiči k aktivnímu pohybu, což však může

být v některých případech způsobeno tím, že na ně prostě nemají dostatek času. U dospělých bych za hlavní příčinu označil pracovní vytížení.“

6. „Věci, které mi dělají radost, už jsem uvedl. Jako největší úspěchy z poslední doby bych uvedl každoroční úspěšnou realizaci, v našem okrese velice oblíbeného, mládežnického turnaje a obnovení dorosteneckého družstva po čtyřleté pauze“.

7. „Počet členů je 127, v tomto věkovém složení: 5-15 let: 24, 16-20 let: 21, 21-30 let: 27, 31-50 let: 41, nad 50 let: 14, z toho 78 místních a 49 přespolních. Co se týká vzdělanostní struktury, nemám přesné údaje, ale myslím, že mezi členy se najdou zástupci všech možných skupin, od vyučených až po vysokoškolsky vzdělané.“

8. –

9. „Naši členové se účastní obecních pracovních brigád, stejně tak vypomáhají při zajišťování a organizaci kulturních a společenských akcí pořádaných obcí Otice. Obec pronajímá našemu spolku za symbolickou cenu fotbalové hřiště a budovu Sokolovny. Obecní zastupitelstvo každoročně uvolňuje z obecního rozpočtu finanční dotaci, která je zásadní pro činnost spolku.“

10. „Náš spolek provozuje soutěžní i nesoutěžní sportovní činnost a vytváří pro ni materiální a organizační podmínky. Svoji činností pomáhá rozšiřovat povědomí o prospěšnosti sportu zejména v oblasti jeho vlivu na zdraví. Provozuje a udržuje vypůjčené sportovní zařízení - fotbalové hřiště včetně budovy Sokolovny a zároveň vytváří možnosti užívání sportoviště pro zájemce z řad veřejnosti, zejména pak mládeže.“

11. „Naším hlavním úkolem bude zajištění bezproblémového fungování našeho spolku po všech stránkách a snaha o neustálé zlepšování podmínek pro propagaci sportu v obci, zejména u mládeže. Dále se budeme snažit i nadále prohlubovat naši spolupráci s obcí. Věříme, že pokud vše bude fungovat, tak jak má, postupně se budou zlepšovat i sportovní výsledky našich družstev a budeme úspěšně reprezentovat obec Otice.“

Rozhovor s předsedou kynologického spolku

1. „Motivace moje byla, že jsem už od kluka zbožňoval psohlavce. Byl jsem zblázněný do pejsků, kterého mi naši nechtěli povolit. Takže já jsem od 10-11 roků domů přived psa a byl jsem vyhnán. Od roku 1959 jsem začal chodit s půjčeným psem do kynologického sdružení v Opavě na cvičák. Půjčeného psa jsem měl od pana Vincka Kunce. V roce 1960 byl jsem přijat

do kynologického klubu Opava jako elév. Takže od té doby jsem oficiálním členem kynologie. Tehdy byly jenom tři spolky na Opavsku. Až do 1964 jsem byl v Opavě. Po vojně zase v Opavě. V 1969 jsme se nepohodli. Byl jsem proti zvyšování členských příspěvků a to dodnes nemám rád, když se z lidí tahají prachy. Takže jsem se naštvál a vystoupil jsem. V roce 1970 s panem Lhotským a dalšími 3, kteří už nežijí. Založili jsme speciální buňku při chovatelích drobného zvířectva a kynologie. Nás pět začlo cvičit. Opravovali jsme v akci Z starou boudu. Spravili jsme jednu půlku a druhou fotbalisti. Měli jsme krásnou klubovnu, kancelář i bar. Tak začala kynologie v Oticích. Hned od začátku jsem ji vedl. Ostatní ještě neměli tolik zkušeností jako já. Už tehdy jsem byl na dost vysoké úrovni se svým německým ovčákem. Přidali se k nám členové z Opavy. Už jsme spolu cvičili v Opavě.“

2. Letos 48 let. (zodpovězeno už v první otázce)

3. „No...to se tam nebude moc ani napsat. Jsem zastáncem demokracie v rukou silného jedince. Smích...Diskuzi provedu, ale de facto rozhodnutí je vždycky na mě. Za ty léta, jsem měl málo konfliktů s členy, že by mě někdo nerespektoval.“

Každý jsme nějak praštní, já jsem od děcka praštný těma psama. Neumím si představit, že bych nešlapal několikrát za týden na cvičák a s pejskem nešel ven a čuměl na televizi. Já musím být v pohybu. To je jedna věc. Mám radost, když můžu někomu pomoc. Když vidím, toho, kdo se řídí mými radami, to nejsou rozkazy. Nakonec vidíme, že to děláme dobře. Že ten kluk nebo holka dosahují úspěchy s pejskem.

Obtížné je to, že ne se všemi se člověk domluví. Vzhledem k tomu jaký je momentální trend, světový, co se týče miláčků psů a koček. Všichni to polidšťují, rozmazlují a ono to tak úplně nejde. Americký styl se přenesl i k nám a nejen na děti. Že se nesmí zvýšit hlas na děti a tak je to i u těch psí miláčků. Samé oblečky, blbiny.. Ale pes je takový tvor, jakmile se mu povoluje, tak se s ním nedá pracovat. Pes musí respektovat pána. Mantinely musí být!“

4. „Řízení spolku je dáno počtem členů. My máme 9 členný výbor a předsedu revizní komise (to je dáno stanovami), protože je nás moc. Náš výbor se setkává jednou až dvakrát za rok a ještě neoficiálně mimo zápis. Já nemám rád to papírování. Všechno si probereme na cvičáku. Více méně, jak jsem řekl, demokraticky to řídím. Máme pevné stanovy. Musí se alespoň jednou ročně udělat členská schůze. Dvakrát v týdnu se scházíme na cvičáku.“

5. „Léta hledám nástupce. To je můj problém. Moje představa je, příští rok jsou volby, je sjezd (každých pět let) Příští rok už bych chtěl pracovat s někým, který se zvolí. Já bych ho

zaučoval a dotáhl to na těch padesát let na zlatou svatbu s kynologií. Ale jestli mi to zdraví dovolí. Takže velký problém, nástupce. Velký problém je v tom, že nejde oficiálně zviditelnit tu naši klubovnu, vzhledem k tomu, že je to přírodní památka, biopásmo. Na tom pracuje místostarosta. Dalším problémem je figurant. Máme jednoho figuranta a ten má zdravotní problémy se zády. Musí pracovat a nemůže být na marodce po každém cvičáku. Mohu říct a to se nechci chválit. Mám 72 roků a je tomu 14 dnů, kdy jsem odfiguroval 14 psů. No ale léta jsou tu.“

6. „Máme už několik let, což nám závidí dlouhodobě všechny organizace kolem, že máme bezvadnou partu. Proto máme hodně členů. Že jsem nedovolil zavést ve spolku nějaké placení, nějaký byznys. Protože, tam, kde se pracuje s penězi, tak se vždycky něco stane. Peníze dělají zle mezi lidmi. Za mě to o penězích nebude. Bezvadná parta, navíc pracovitá. Máme na cvičáku vše v pořádku. Co se týče úspěchů. Loni naši dva členové se dostali na mistrovství republiky. Máme hlavně velké úspěchy co se týče mládeže. Pod naší hlavičkou cvičí, závodí mládežníci od 12 let. Jak už zvládne trochu toho psa. To vede pan Melard a je navíc první místopředseda českého kynologického svazu. Vede mládež s paní Večerkovou. Jsme nejlepší v republice, máme nejvíc mládežníků.“

7. „Mám to někde napsané, tak z hlavy jenom. V loňském roce nás bylo 66. Věková struktura, nejvíce lidí je ve věku 30-50 let, hodně mládežníků do 20 let. Od kolika let mohou být členy? Jak udrží psa. Tam to není ohraničeno. Dvanáctiletý Tomáš Gilík z Otic. Začal loni, koupil si štěňátko. Začal chodit na cvičák. Snaží se, je šikovný. Nás otičáků je asi devět. Máme široký rozptyl členů. Z Přerova, z Třince...okolní vesnice. Vzdělanců je tam dost.“

8. –

9. „Spolupráce s obcí je úžasná. Jsem s ní moc spokojený. Uznávám pana starostu, jsem s ním moc spokojený, ne jen, že se vždycky domluvíme. Má pravdu v tom, že když někdo něco chce, tak proto musí něco udělat. S tím já naprosto souhlasím. Takže když obec potřebuje s něčím pomoc, tak jsme pro. My jsme naopak rádi, že se nám seče tráva na cvičáku. Je to velká plocha, kdybychom to měli ručně sekat. Spolupráce je úžasná nejenom s vedením obce, ale i s ostatními spolky. My nemáme s žádným spolkem problémy. Hlavně je v permanenci ta klubovna. Je to na bezvadném místě, v krásné přírodě. Kdo nám řekne, školka, škola...Drakiády se tam dělají, Zamykání lesa. Máme tam veškeré zabezpečení (voda, elektřina...) Už tam byly dvě svatby, teď tam bude třetí.“

10. „Pomáháme při každé akci. A to je dobře. Líbí se mi, jak to dělá pan starosta. Svolává vedoucí spolků a tam se vždycky domluvíme, co kdo konkrétně udělá. Tak to bylo kdysi, pak se to zrušilo. Ono to tak špatné nebylo. Je dobré si říct, co můžeme očekávat, s čím můžeme pomoc. To je úžasná věc. Když je to možné, tak se zapojíme a pomůžeme.“

Přínos pro společnost vidím v práci s mládeží. Navíc je to sportovní kynologie, je to taky o sportu. Není to jen, že se psi učí kousat. Psíčkař musí mít určitou fyzickou, když ji nemá, tak toho psa nezvládá. Kolem psa je hodně lítání, hodně práce a taky odpovědnosti. Pokud to děcko to nějakým způsobem chytne, tak jako kdysi mě, tak ani nechce, aby mu rodiče pomáhali.“

11. „Největší problém v budoucnosti vidím, kdo to vedení převezme. Já mám utkvělou představu, že předseda psíčkařů v Oticích by měl být otičák. To je moje priorita, přímá spolupráce s obcí je důležitá. Cizí už to nebude nikdy ono. Není řečeno, že musí mít za sebou mistrovství. Musí být organizačně schopný, obětavý. Představoval bych si obětavého otičáka, nemusí mít mistra psa. Měl by být klidnější než já...smích“

Rozhovor s předsedou Českého zahrádkářského svazu Otice

1. „Jsem člen asi 38 let. Jsem z vesnice, jen výjimečných 9 let v Opavě. Jinak celý život na vesnici. Byli jsme zvyklí mít doma pole, zahrádku. Zkrátka byli jsme tak vychovávaní se starat o zeleň. To mě trochu nakoplo a pak ještě druhá věc jsem celý život muzikant. Oni potřebovali mezi zahrádkáře někoho, kdo by organizoval schůze, ty akce, různé výlety, zájezdy, a tak jsem dělal kromě toho běžného i kulturního.“

2. „Od roku 2003 (kdy zemřel pan Kostřica) tj. 16 let. V obci už jsem dělal starostu, tak už jsem byl aktivnější. Já jsem sice původně ani nechtěl. Vyhovovalo být mi ve výboře, organizovat zájezdy a starat se o kulturu, ale pak nebylo zbylí. Tak jsem to vzal.“

3. „Já se nijak nepovyšuji. Já jsem za celou dobu z toho neměl ani sebemenší finanční zisk. Dělán to rád. Dělán skoro všechno, píšu, počítám, dělám pokladnu. Bavím se. To mám ještě z kantořiny, zapisuji, maluju. Všechno se psalo ručně, žádné počítače. Obtížný už je ten věk, průměrný věk máme 71 let. Ten věk nás omezuje v té aktivní činnosti, v tom co jsme dělali. No a co mě baví... To je být mezi lidma. Vidět ty babičky, ty vdovy na té schůzi, jak se baví. Byl jsem zvyklý je bavit. My jsme hráli na různých oslavách, rodinných akcích. Takže já jsem spokojený a to mi pomáhá v té funkci přetrvávat.“

4. „Celé dění v každé organizaci má určité stanovy. My máme taky stanovy, které nám říkají kdy, co a jak máme dělat. Máme výbor, který má 9 členů, z toho je předseda, tajemník, pokladník, předseda revizní komise. Nejvyšší pravomoc má pochopitelně předseda. Ten si může svolat schůzi, kdy chce a jak chce. Stejně tak schůzi výborovou může svolat člen výboru. Většinou to bývá tak, že schůzi svolává předseda, podle toho co se vyvíjí. On se kontaktuje s okresním svazem zahrádkářů, z toho pramení taky nějaké povinnosti. Na výborové schůzi se připraví program, co se bude dít. Hlavním posláním je, že se řídíme podle schváleného plánu práce, který se schvaluje na členské schůzi. Ten stanoví celoroční program. Když se jedná o nějakou výjimku, tak se svolá výbor a dohodne se, co a jak. No nebo nějaké mimořádné události třeba obecní. My s obcí spolupracujeme. Tak se to potom doplňuje. Těch schůzí je tak za rok 5-6 výborových a jedna členská, veřejná, která musí být do poloviny března podle stanov. Co 5 let je volební období. Kdy se volí nový výbor. My máme ještě dva roky do nových voleb. To už budeme zase starší...“

5. „Největší problém je jak už jsem naznačil, věkový průměr. Ten je vysoký. A pak někteří členové, prakticky, tak jako v každých spolkách. No jsou členové, ale neaktivní. Takže v každém spolku máme zhruba určitý počet lidí, kteří jsou aktivní. Kdykoliv za nimi přijdu, vím, že můžu od nich očekávat pomoc. Jsou takoví, kterým musím říct 2-3x a nakonec neprijdou. Pak jsou takoví, kteří přijdou 1x za rok na členskou schůzi. To už jsou ti úplně přestárlí, kteří se přijdou na členskou schůzi pobavit. Z obcí žádný problém nemáme. Dříve jo, ještě před revolucí, to spolky fungovaly trochu jinak. Muselo se hlásit co kdo čeho má, co chová, kolik zahrádek a všeho. To se dělaly soupisy a posílalo se to na vedení obce. Každý králík byl spočítaný, každý kousek zahrádky a všechno. Problém vidím dostat členy k nějaké činnosti. Dříve jsme těch činností dělali víc. Dělali jsme celou zeleň v obci, kolem hřbitova, stříhali jsme živé ploty. To jsme byli o hodně mladší. No jinak větší problémy nemáme.“

6. „Úspěchy...Od té doby, co tady jsem, párkrát nějaké vyznamenání bylo. Loni to byla stříbrná medaile. Největší radost to je ta společenská záležitost, že jsme všichni pohromadě, když vidím tu radost starších ze setkávání. Jsou členové, kteří jsou skutečně obětaví, vím, že to nedělají pro sebe, ale pro lidi v obci. Je fakt, že těch akcí je méně, ale dělají to rádi a to nás tak motivuje.“

7. „Přespolního máme jednoho, to je Opavák a je nejstarší, má 87 let, je z nás nejstarší a hned po něm jsem já. Založení jsme byli 1. 7. 1963, to nás bylo 80. Dnes je nás 44. Největší úbytek členů je úmrtí. Každým rokem minimálně dva. Pak je několik členů, tak 10-12, kteří

skončili z důvodů zdravotních nebo rodinných. Je fakt, že stále přetrvávají ti, kteří tam byli od začátku první. Ti už mají dneska 91, 88... Ti tam jsou od začátku, jak tam nastoupili. Věkový průměr žen je 71,5 a muži mají průměr 71 let, nejmladší má 56 let. 2-3 mají do 60. V současnosti máme 21 důchodkyň, z toho je 18 vdov. Z těch členů co máme, jsou minimálně vyučení v nějakém oboru, středoškolské vzdělání to nevím přesně asi 7%, ale nevím přesně.“

8. „To je téma, které řešíme možná 10 let. Nevyřešila to ani územní rada ani my. Zkrátka my to tak počítáme, tak 15 let zpátky. Do té doby jsme dělali v obci různé akce, hodnotili se předzahrádky, hodnotilo se co, kdo vypěstoval. Hodnotilo se to na výstavách. Já myslím, že důvodem je ale hlavně teď současná doba. Hodně těch marketů... No nebo ještě jinak, když to vezmu zpátky. Já jsem byl asi jediný, kdo měl na zahradě bazének na koupání. Všichni měli plné zahrady ovocných stromků. A dneska! My jsme tu soutěž ukončili, protože na těch zahradách nebylo co hodnotit. Samé betony, chodníčky, bazény. To, co bylo hlavním důvodem každého zahrádkáře, mít kousek záhonku, kde si vypěstuje zeleninu a stará se o přírodu. To už pomalinku vymizelo. To se nám nepodařilo ani ve spolupráci se školou. Zkrátka ti mladí... A to není jen v našem spolku! Současná doba je taková... Já jsem sportovec a vidím to i na sportu. Od malinka a celý život jsem vyrůstal ve sportu. Až do teďka. Dneska to vidím i u nás v rodině, všichni dávají přednost té technice. Každý si koupí co potřebuje... A i republikový svaz má úbytek členů, i Opavské okresní sdružení. Je úbytek samotných organizací. Za posledních pět let, co si pamatuju, tak asi 4 nebo 5 organizací ukončilo činnost, protože neměli mladší základnu. No a věkově už nestačili. To je i v té činnosti. Třeba moštáren tu bylo v opavském okrese 28, teď je tu evidováno 13. Všechno to končí. Když nemají vlastní produkty.“

9. „Já to vezmu od té revoluce, od roku 1990, jak jsem nastoupil (poznámka - byl v té době starostou obce Otice) jsem nespolupracoval prakticky s nikým. Měl jsem minimálně 4-5 let než jsem si tu obec dal trochu dohromady. No a pak jsme už jeli se spolkama. Hasiči ti byli jasní, ti spadali pod obecní správu, kynologové, no a tehda chovatelé. Až do roku asi 2003 jsme pořádali obrovské společné výstavy s chovatelama. Pak přišly trošku problémy s chovatelama a ty vztahy se omezily. Dělali jsme pak výstavy většinou sami. My jsme i plesy dělali společně. Jenže pak přišlo k dělení majetku. Mělo se to dělit napůl. Nakonec se dali chovatelé bokem a my taky bokem. Největší spolupráce pak byla, když jsem starostoval. Spolupráce se starostou ze Slavkova s Chovancem, to byl velký parták. Dělali jsme i výstavy společné. Vyměňovali jsme si vzorky. Vozili jsme si na výstavy vzorky.

Dokud jsem starostoval, tak jsem si to řídil sám, že. Pak jsem skončil, přišel nový nástupce. S panem Lihotským to bylo takové normální. A potom ta největší spolupráce. To je otázka, která by navazovala na jiné věci. V obci bylo spousta věcí udělaných. Nový pan starosta je jinak vedený. Měl daleko větší přístup ke všemu. Teď je s obcí úplně spolupráce. Dokonce můžu říci, že dříve jsme neměli žádnou dotaci. Sami jsme si museli na sebe vydělat. Už nemáme tolik aktivit, třeba to moštování nebo prodejní výstava. Poslední léta nás obec trošku dotuje, tak trochu pomáhá.“

10. „To už jsem v podstatě řekl. Je fakt, že každý byl dříve k tomu veden. Když bylo ovoce, tak se jedlo ovoce, když byla zelenina, tak se jedla zelenina. Každý si toho vážil a někdy se toho taky přeje, že. Tak to bylo. Dneska je všeho k dostání po celý rok. Ale pokud vás baví příroda a jste k tomu veden, to vás udrží ve věku. Když se podívám na obec, napadne trochu sněhu a vidíte, kdo se kolem chodníku motá. Nějaký starší člověk, nějaký zahrádkář. Na té vesnici byl vychovaný a žije s tím. Může být 150 zákonů, které umožňují nebo povínají někoho jiného. On to stejně udělá.“

11. „Tak to je jedna z nejožehavějších otázek. Když se podívám na to, co jsme tady probrali, úbytek členů, věk. Můžeme obci pomáhat, jen na co stačíme. Co se týká nové techniky, do toho nás už těžko. Já sám se té technice vyhýbám. No to bude asi fakt problém. Mladí ti do spolků nepůjdou. Obávám se toho nejhoršího, že skončí. Toho se bojím nejvíc. A mám takové tušení, jak ti lidé pomalu odcházejí a nemohou pro ten spolek nic udělat. Jsem trochu pesimistický, že to bude otázka pěti let. Zahrádkářská organizace jako taková skončí...Co se týče celorepublikových požadavků, taky mají problémy, co se týče financování. Už se uvažuje o zvýšení členských příspěvků. Členský příspěvek stojí na členu 100 Kč na rok a z toho 60% jde na republikový svaz. Organizace má z toho prakticky 40 %.“

Rozhovor s předsedou Asociace víceúčelových základních organizací technických sdružených činností - pobočný spolek Otice

1. „Chceš vědět pravdu? A chceš o tom psát? Existoval tak zvaný Svazarm, svaz pro spolupráci s armádou, který končil a rozděloval se na takzvané spolky. No a když jsem šel jednou na pivo. Tak mi kluci říkali: „Nechceš k nám, uděláme spolek.“ No a slovo dalo slovo. A já jsem šel do toho. Jak dlouho jsi členem? To se musím podívat do nějakých průkazů. Dejme tomu 18 roků. Odhadem...Ale já si to zjistím přesně sám pro sebe. Taky by mě to zajímalo.“

2.,„Dělám to třetí rok. Protože předchozí předseda toho spolku byl nemocen. A já jsem si dal říct ostatními členy, že bych to měl vzít. Převzal jsem to po něm.“

3.,„Já jsem řekl na výroční schůzi, že to беру na dobu přechodnou. A budu se snažit, abych našel a navrhl někoho mladšího. Co je na té práci obtížné? Předseda dneska zodpovídá za všechno. Líbí se mi spolupráce s určitou částí spolku. Jsme taková dobrá parta. Myslím si, že ta část, kterou mám v hlavě. Nás je 52 a určitě takových 30 lidí si myslím, že dělá všechno pro to, aby ten spolek fungoval. A to mě baví.“

4.,„Máme složitý název. Stanovy existují, kterých bychom se měli držet. Jsme takový volný spolek, nejsme nikde tlačeni. Nenechám se nikde tlačit. Dělám si to ve svém volném čase. To je ta volnost! Volnost je to dobré. Ne že zítra bude soutěž, za týden bude další soutěž. Bude soutěž, ty budeš rozhodčí. Náplň našeho spolku je úplně jednoduchá. Aby ta střelnice, část, kterou vlastníme, vypadala slušně, tak se chodíme na brigády. Potom se chodí sem tam zastřílet. Když má člověk čas. Je to volné. A to je ta volnost! Platí se členské příspěvky. A v rámci provozního řádu si členové dělají, co chtějí. Tak jsme si vždycky řekli na té výroční schůzi, že se nenecháme a ničím ovlivňovat. Samozřejmě fungujeme v rámci těch stanov.“

5.,„Problémy se vždycky najdou. Schází nám mládí jako všem spolkům. Na další výroční schůzi už se hlásí tři mladší, kteří by mohli do budoucna něco dělat, pokud to pošlape dál. Problém vidím v tom věku. Ano problém je věk! Je to volný spolek. Takže nám to zase tolik nevadí. Ale chceme, aby se našel někdo mladší do budoucna, kdo by řídil tento spolek a o všechno se staral. Nemám žádné jiné problémy. Pouze to mládí...“

6.,„Zase se vracím k té volnosti a to že jsme parta. Děláme plesy nebo nějaké sportovní aktivity, výšlapy. Dělám už 13 let ples. Předtím jsme ho dělali ples s koňaroma. Nyní už děláme samostatně.“

7.,„Celkem nás je 52. Věkový průměr je...To ti zavolám, nevím. Strukturu vzdělanostní neznám. Máme od manuálních pracovníků a dneska hodně důchodců, lékaři, policajti. Takže všeho chuť. Místních je myslím 18. Zbytek je přespolních. Většinou z Opavy.“

8. „Zbrojní průkaz mohou mít od 18 let. Zbraň můžeš vlastnit od 21 let. Všichni zbrojní průkazy nemají. Jsou tam takoví nadšenci, kteří zbrojní průkaz nechtějí, ale chodí, spolupracují. Mladí ve spolcích nejsou, to je podle mě dobrou. Je to taková doba... si myslím... Věvodí tomu, myslím zahrádkáři. Dneska je plno televize, internetu. No u nás by to

nemuselo být takové. Udělat si zbrojní průkaz, vlastnit zbraň. Je to taková pozvánka k té činnosti.“

9. „Snažíme se vypomáhat samozřejmě. My se nikde netlačíme, protože, po pravdě řečeno my těch peněz tolika nepotřebujem. Na sekačky si vyděláme. Tak to přenecháváme spíš těm ostatním. Však víš sama, kdo nejvíc prodává na těch akcích, jsou to nohejbalisti, fotbalisti atd. Ale samozřejmě, když se domluvíme s vedením nebo s radou či zastupitelstvem, vždy jsme nápomocni.“

10. „To je zajímavá otázka. Využíváme třeba to místo, protože jsme i spoluvlastníky toho areálu, co mají psíčkaři. Oni to mají s námi vlastně, ale oni mají jako starost o to tu hlavní. My udržujeme společně ten prostor, který se používá pro celou obec a ne jenom pro obec. Občané využívají ty prostory a my k tomu přispíváme.“

11. „Je nás dost, tak si myslím, že bychom dál měli fungovat. I když může někdo vypadnout, třeba stářím...Ono by to mělo fungovat dál. My jsme trochu podmíněni trochu tím, že ta celá střelnice není naše. Skládá se ze čtyř částí, my máme jednu třetinu. Ta je naše, ostatní máme pronajaté. Je to místo, kde se našťestí nedá nic dělat (bývalá pískovna, lom nebo něco takového) Důvodem je to, že si zajde člověk zastřílet.“

Jméno a příjmení:	Jana Tancíková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Pavla Vyhnálková PhDr.
Rok obhajoby:	2018
Název práce:	Možnosti volnočasových aktivit v obci Otice (se zaměřením na spolky a neformální zájmová uskupení občanů)
Název v angličtině:	Leisure activities in the municipality of Otice (with a focus on associations and informal interest Gross of citizens)
Anotace práce:	Cílem práce je popsat fungování spolků v obci Otice, charakterizovat jejich přínos pro obec a objasnit, problémy s nimiž se spolky potýkají. Bakalářská práce se skládá ze čtyř kapitol. První kapitola se zabývá teoretickým vymezením volného času. Další kapitola se věnuje charakteristice obce, jejímu legislativnímu vymezení a významu, třetí kapitola je věnována organizacím a spolkům působícím v obci Otice. Poslední kapitola je věnována průzkumu. Základním zdrojem byly rozhovory s vedoucími jednotlivých spolků. Výsledkem průzkumu bylo zjištění pohledu vedoucích spolků na význam spolkové a občanské angažovanosti.
Klíčová slova:	volný čas, lokální prostředí, obec Otice, spolky, nestátní neziskové organizace, spolek
Anotace v angličtině:	The aim of the thesis is to describe the functioning of different associations in the municipality of Otice, to characterize their contribution to the municipality and also to clarify problems they are facing. The bachelor thesis consists of four chapters. The first chapter deals with a theoretical definition of free time. While the second chapter focuses on the characteristic of the municipality, its legislative definition and its importance, the third one is devoted to organisations and associations being active in the municipality. Finally, research methods are described in detail in the fourth and final chapter. Interviews with leaders of different associations served as a main source. The result of the survey was to find out leader's opinions on the importance of federal and civic engagement.
Klíčová slova v angličtině:	leisuretime, local environment, municipality of Otice, associations, non-governmental and non-profit organisations, association
Přílohy vázané v práci:	2
Rozsah práce:	49
Jazyk práce:	český